ناشناسا
[illegible]

چالشقان باشقا بیرتا ایش ادرتاریه وارا کچن کنه کن جانمز جالاسونک کنی کنه

سعی کردن گفتن بارو نگند کار نت باخدا باشد گذشته روزاروز میرسد اگر وصل کند روزاروز

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی جعلنا لاظهار قدرته ناطقا والصلوة والسلام علی من ارسله لنشر رحمته صادقا وعلی آله الذین جعلهم الله بین الحق والباطل فارقا سیما ابن عمه و وصیه الذی هو مقوم الاسلام اماما

اولی سوزنز باخمین اولیه اولیه قالوز دوه بوقی بیر اوزاقی کزلو

حرف دانا راکس نکاه نکند روزه کنان میماند شتر نزدیک را میخورد و دور را میپاید

وسابقا من تنفر عنهم کان مارقا ومن توسل بهم صار لاحقا **اما بعد** چنین گوید علی باد کوبی کاتب من بخوان تا خصم کوبی حبر ناصر و نصیر حاصره ما حرکت الافلاک الکواکب الربوبیه وتحرکت الافلاک بالکواکب الربوبیه بحسب خواهش بعضی از اخوان اهل کیلان قواعد صرف و فراید الفاظ و عبارات اتراک را بقسم خوشی و طرز دلکشی جمع آوری نموده کتابی نصاب اسا مسمی بتجرید اللغات در دار السلطنه قزوین تدوین ساختم و بغیر مقال کثیر الاستعمال در محاورات کلمین از رجال نپرداختم که فارسیان شیرین زبان

قوشوقی کم انکلی استمر دکا اوزون برانکلی الهسن قوناق قونلقی استمر اوبینی کم

همسایه‌ات را دو گاو می‌بخواه تا خودت یک گاو سی باشی مهمان مهمان را میخواهد خانه صاحب هر دو را

[illegible]

وترکان هنرپیشگان بدان دهان کشایند علاوه بر اکتساب
فیوضات معنویه که متفرع بر نشر ایات الهیه است بمقتضای
قوله تعالی ومن ایاته خلق السموات والارض واختلاف
السنتکم کامجان از جام بیانشیرین نمایند الحمد لله که
در زید وسلطنت حضرت ظل الرحمن ناصر الدین والایمان
خلد الله ملکه ما مد الزمان میسر گردید بیت

ناظم باین کتاب نازا چو بر کشود
تاریخ در هزار دو صد شصت و چار بود

بدان ینصرک الله تعالی نصرا عزیزا قبل از شروع در
الفاظ و عبارات اول قواعد مصدریه را اجما

یاد

قوشنینک یسدقاچ قورنول قارینینک شیشه قورتیل اودی برده دیسنکیز اوزینکیز اچا

همسایه‌ات بدات بگریز خلاص شو شکمت درد کرده برین خلاص شو آتش هر جا که افتد بخودش جا میکند

یاد گیرتا مرکبات را باسانی ضبط کرده باشی پس بنابر
این چون وجوهات تسعه از مصدر متولد میشوند
لهذا اسامی مصادر را بقدر احتیاج در اخر کتاب
جمع کردم تا بقانون مصدری همه الفاظ ترکی
بصدور ایند والله الموفق والمعین

## البحر الرمل فی قواعد الصرف

اول الله ادینر دویم نبی خیر الوری
جانشین مصطفی باشد علی بدکی الدجی
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
وفق الله لمن لا یملک الا الدعا

نقل
[illegible]

قرداشلر سوآشدیلر واصلاشدیلر اتاندیلر اننک غاروادسو آشی بایکیننک اغیشی

برادران جنگ کردند صفا باور کردند شوهر با زن جنگشان تابستان بارشش

## فی تعریف المصدر

مصدر ترکی بدان لفظی که آخر ماق شد
مثل ورماق معنیش باشد زدن ای عقیدا
همچو دال وتا ونون از معنیش در فارسی
نحو الدرماق کشتن وانکه خواندی لفظا
مثل صرف صرفیان نه وجه کرده باز او
لیک جمع وتثنیه تذکیر وتانیثش سوا

## فی الماضی

در بواقی وصفها دارد تفاوت اندکی
گر بخواهی فعل ماضی را از و سازی بنا

فائده

مصدر ترکی برا علامتش آنست
که آخرش ماق باشد ولیکن
بشرط آنکه بنوده باشد علم چون
غازماق و باشماق و
اوماق و بارماق و
چوماق و قیماق و قیاق
که بمعنی نزدیک کفش و انگشتانه
وانگشت و چوب سرکنده و سر
شیر و طبقی که از برای زن تازه
زاییده درست می
کنند
انتهی

ماق

ایت ایتیننک سواشند بر اباغن دالده دوتار کن ستوندر کولکر قاره کوبکن

سگ با سگ در وقت جنگ یکپاش را عقب میگیرد آفتاب هر تراست سایه مرسنگ سیاه را

ماق مصدر حذف کن او ربجایش لفظ دی
مثل وردی یعنی زد یکشخص غایب مطلقا
باز جمع وتثنیه این فعل را با لفظ لر
نحو قولک وردیلر یعنی زدند کالتقا
در مخاطب ده تو نون ساکنه وردین بگو
معنیش باشد زدی تو در زمان ماضیا
تثنیه جمع مخاطب را زماضی در کلام
انتهای فرد غایب را بیا و رحرف زاء
وحده را با میم گو با غیر را با لفظ قاف
مثل وردیم من زدم وانگاه وردیق یعنی ما

دوکماو زکرفا بوسینین دوکشونلرقا بوی هر نر طوغرسن چقوا و چنا قاشقو

گوب یکانه را درش تا گوبند درت را هرچه نبیدکنی بکاست چون آید قاشقت

## فی المستقبل

مفرد غایب مستقبل ورار ای میزند

تثنیه جمعش ورارلر میزنند ایشان کذا

مفرد حاضر ازا یفعل امد با لفظ سن

چون ورارسن میزنی بکرد با زن حاضرا

تثنیه جمعش بجای سن بیاور لفظ سز

مثل قول تو ورارسز میزنید یعنی شما

وحده اش با میم و با غیرش بقاف ساکنه

چون ورارم میزنم مثل وراق یعنی ما

## فی اسم الفاعل

اسم

اکری اوتوراق دوزدانشاق ادنند داشدمز بومشالورسن بومشا لورا

گه به بشینم رست بگوییم اسمت حبیب سنگ آهن نرم میشوی تو نرم میشوی

اسم فاعل را بجای ماق الف نون بده

کوروان یعنی زننده مرد یا زن مفردا

صیغه تثنیه جمعش را بگو با لفظ لر

چون ورانلر ای زننده از دو تا یا بیشها

## فی اسم المفعول

صیغه مفرد ز مفعول مده با لام بیش

چون ورلمیش یعنی مضروب و بعد از انقضا

تثنیه جمعش بیا داز مفردش با لفظ لر

چون ورلمیشلر بمعنی مرد و زن مضروبها

## فی الامر

تنبیه

[illegible]

هله ایله کوبی قال چاینك ونایند دوون دزین ناغل صوره صفن تادیر

چنان مکن پس عابد آن طرف رودخانه اشتر از او نیش ج بند بعد بناه بہر باخدا

امر غایب سون بد ور سون بکو باید ند

باقیش با لفظ لر ماننده ور سون لرا

فرد حاضر ور بزن در جمع ور مبکوود ند

وخلاش همچون ورم غرش وراق یعنی کنما

## فی النهی

هر نهیش ندماسون کو ورماسون لا یضرب

جمع را با لفظ لر میکوی ورماسون لرا

پس مخاطب را بما یعنی بکو ورمازن

تثنیه جمعش بیوز چون ورمایوز یعنی شما

ورمیم بیغبر کونا غیر نکو ور مباق کسر میلم ولی با جزم میم تا بنا

بجحد

اینصو موکی اودند کوتن وقچرا یا غیو غاندن چخار تما بولدن چخانه بول غنم ولو

سکنا ستخوان را فرو بردن کوش ار کز میکند پا از لحاف بیرون مکن از راه بیرون شد را را خصم میشود

## فی الجحد

جحد در کل جهة مانند ماضی ابده

لیك فرق جحد باشد در وسط با لفظ ما

باقیش را بی تامل بر همین منوال دان

مثل ورمادی نزد یکمردی ازن غاشا

## فی النفی

فرد غایب را ز فعل نفی کو با لفظ ماز

تثنیه جمعش بکو با لفظ لر ورماز لرا

معنی شطر نخستین نفی ضرب از بکنفر

وانکهی در شطر ثانی نفی ضرب از ماورا

اچم اوزمی تاپدیرزا اشکم اوزکلدی شاپالاقنی اوزقرا بدردم اولوایری قیقولوایری

اندرونم خودم را مسوزد    بروتم دیگران را    با بسیار روسرخ میکنم    خالها سوا    عمها سوا

## نفی مفرد

نفی مفرد را بگو با لفظ ما دون در خطا
مثل ورما دون که باشد معنیش نفی الاذی
تثنیه جمعش ما دوز انگاه برگو وردو باوز
عند نفی الضرب عن جمع عدیدة فی الحصا
در تکلم وحده اش گو ورما نام نا اضرب
غیرزا ما نوق بیادگو ورما نوق نا نضرب

مثالها

## فی الاستفهام

فعل استفهام چون مستقبل است الادرین
لفظ می زاید شده مثل ورامی هکذا

بافتد

یودیتیقماقنی غام دارا اولمز قادندویرانی کونتانورا اغره داد قازیه شیون

ران را فشردن    فسح تنگ نشود    شکم سیرکن رچشم فشاسد    بدهن مزه شکم

باقیش قدری تا مل کن ندارد عبرتی
کل این منظومه گر خواهی بدانی جابجا

## فی البحر التقارب

تقارب

زبحر رمل یغرپیزا بجیز
بر بحر تقارب نظر کن تو تیز
فعول فعول فعول فعول
زلعل لبت مثل گوهر بریز
بهر زین قلج تیغ و نوخطا لجام
ازنکی رکاب و قراوش کنیز
چخودکودو قالخان سپرقن غلاف
بقی ستافانم توکمه خونم مریز

اوزی بجلان اغله ماز بجلاندنا لطاچالان چوخ الور نا الان نا غلد تار بریمز

خودش افتاده میکرید افتاده را بیشتر زن بسیار جیا باشد دروغ میزود

کوپك كف صوپوق شل صوپلی ابکی

چله سب بپاش نال عسل توك برین

صوسنر تشنه سنسن توبی اچ بنوش

اجی تلخ و شت ببنمك ایتی بتیز

اروج روزه یل راه ویولچی کدا

یاضق بینوا نات بخواب دربجز

فارشلا وجبکن تو فارش وجب

فارشدد بهنرن سرشکن بلیز

اجقلی عضبناك اجی غضب

بارشماق اشنی سواشماق سینز



فانا قم قودغر قورد دالم ساماان سوردا اقارشدی مذهب اتدی نخرن ادین برنا دانا بوخلن

چنم کندم برشته میکند بیم کاه بباد میدهد میان بهم جوزد راه کمشد کاو کل را اسمش بلچو ساله که الو میکند

کوزك كوزك كورك كورك دی بکو

دم و پوستین تردو باپاروتیز

کوکوچن کبوتر چکوکه ملخ

مارال کاو کوهی نمنه چرچیز

بوغور کن خمیر عاجام کشنام

بله هکذا اون آله اردبیز

هانی کو بجلدی چه شد چل بکش

دابان پاشنه کدیکن دوتو تیز

چخاز بیرون اید باتاز میرود

چبان دمل و شش ورم کنه تیز

[illegible]

تا ایقونقاضیه کیدین راضی کلو سن قا بن قا انکلری کمسا قا کوکن کند بلد

شنجا بقاضی رونده راضی می بد نو آقا من آقا کاو بارا که دروشد ده پیدارا چه بلد

بواق لب عاشق قام توپوق موج پا

بوخید قاچاجاق نذا زد کوبز

چوپور ابله رو چچك ابله

بلك بند بد ناد بچش تادچین

بولاندق کل لودو پاچیق کل

یودیم ششتم و سن اِرد کن تمنی

## فی البحر الرمل

تا کونیم بوبو بحر رمل یا نحوش ستیا چونکه رمل کا انیم فی البحر الکلیسیا

فاعلاتٌ فاعلاتٌ فاعلاتٌ فاعلاتٌ

خیز از بحر تقارب کرتو بر کردی دون

ای قمر

تا دپی یلو اشکه بو بیوز و دمز سنه ازکرك تزکرك

خدا میداند بجز شاخ میدهد جو شوهر باید زود .

ای قمر تاغش مطر کن شاذق یلدو شید

یولوت ابر قار برف و یر زمین کوك اسمان

تاغ روغن یاغلی چربی نمچه دودی چك یکش

اذیی بلعید قون بطیخ و قارپوز هندوان

اضنلود فلفل ازم انکور صالخوم خوشه ایش

بوزنخ و پیچال مرتبا دوز نمك یکه کلان

قوز کردو بغدا کندم ارپا جو دکی برنج

صات اجو زسن یوق تاها بفروش ارزان نه کران

جنوا بر مرجی عدس برالماسی سیب زمین

یوکو کی زردك قودود کشك اصنلکك کرم نان

کشتن یوز پس بینی اولسون برهمایان دینی اولماسون فارنر کدن قازانجد

آذرگون مورا سعد بد خورنده باشد بگید گوینده بناشد شکم هرچه رود منفعت است

ذارت بکش تارین دقیق اون ارد دکومان آسیا
اودن هیمه یاندی سوخت حس دوغو نشد دخان
دوت بگیر تا غلا ببند یرت پاره کن اولدی بکش
باشقا اند دسرت ووام ازم خومبید خوسان
بیز شیش وایک شلبان سوک سیخ ودوک تیر
قورخ بترس کج برکند رجر پاره کن صوخ میخ طنان
چای جول رود خانه صحرا داغ کوه وقایه سنگ
هم بولاق چشمه سمان کاه وسمانلغ کاهدان
قوی چاه وکوپی پل دنگیز یم نقا خنک
آرخ جوی وکند قریه کندی اهلش بلدان

ات

بنیکن دوزدا زیدن خمیازه عشاقه اشبو یوردار دی بنجه یوکر

بدعا خوک ازارزن بیرون نمی آید به طفل کار بفرما از پیش بدو

ات بپندا ود بون اوزکج شنا کن برکندر
وارمی سنمی سن اکد آیا تو هستی پهلوان
یا خشراق زاد چیز بهتر سن اوزینی بهر خود
یوقیقشد جمع کرده اج اجی واکن بخوان
ایر یلندن بیر کشتی غارت سخت ایزی بیر
بوین کردن صال ببندا چک بکش ایپ ریسمان
دوک بکوب برک سخت نیکراق نکوتر اغر در
یاره لندی زخم شد نیراق بدتر بود ران
ان بیا پا پین کوکنرسن تو مصرف نیلسنی
اول مرده اول بمیر قالسون بماند یورت مکان

مشده چاقال آزدی ربیده کیبن کلدی تادی داغنر یاخارقاتوود

در جنکل شغال کم بود یکی رسم بکشتن آمد خدا بکوشش نکاه میکند برف میدهد

بنك اسنین دن قبا یالتا لباس بونکل سبک
کی بپوش و قوی بنه یایاق کلاه اتو کران

یازاشر یالتا رسنه میزیبدت دد بر لباس
اوجه بلدوز بلندا خز بوچاقی اینرمان

کرنکی اینه دور صفا باج بنکر یاخشی خوب
اولمسن کوکچك شدی مقبول چلپاق عوریان

بن سوزموا حرف دارم سن غلاغ ور کوش دره
سولیم کویم سنونچن بهر تو کزدن نهان

انجی مروارید منجق مهره دزمش کرده دیر
بو بوینیده صالادی از کردنش کرد اوزان

اوخشون

اغزینی دوتسون کوبی دلنور اوخدن یوخ نوره یر یوخدن اوخ

دهنش را اگر بگیری کونش زبان آید ازیس که زاییده میشود ازکه تیر

اوخسو چوخیا خشد هرکاه بخوابی خیلی خوب
مونی این دا هی فلانکس اغلی ای ابن فلان

الرفیق ثم الطریق یول طریق یولداش رفیق
بوزوشان یوق جنکی نه بل صنقامهربان

چها دولوا یلانی ای پرون رند مازدا
یواسند دیلنن از اشیانش بازبان

## في البحر الخفيف

بل ای اغلم بدان توبا ولدا — ولك لعلم هذا لاشيا
فاعلاتن مفاعلن فعلن — عقد دل ز دلبری بکشا
بن بزوشن سزوانانحن — انت انتم چه نعم یوق لا

خفیف
در لغت بمعنی سبک است و در اصطلاح بحر
کی وصف ... دو بار فاعلاتن
مستفعلن فاعلاتن ... 
... فعلاتن مفاعلن فعلن
... دو بار ... 
... سبک ... 

سنواندر واناثم يانجوقنك قوير وقنه اوذوكى بوز ولمش بلسون بلدانشوون الا

توابقست باورکنم با مرغ را بدرش حوت را خسته بدانی رفیقت را مرده دان

| | |
|---|---|
| اول هوا ونلولهم اونرله | بيليوز ذلكم بودر هذا |
| بونلر هؤلاء اونلر هم | نجه كيف وكل ويخذ ما |
| اوندن اونلردن عنه منهم | اونده فيه وبونده فيهذا |
| سنده فيك سزلكم سنكا | سنكا للك بيله مع بيزه لنا |
| دن من دك الى و اوج طرفي | ايبرق غيرمي ابورده هنا |
| سندن منك سيزدن منكم | بندن مني وبيزدن منا |
| هاموسي كلدي كلهم جاء | كلماي دزيدكن نواسنا آ |
| سنون ايچن لاجلك كه من | نره ولاده چن لاجلهم حاشا |
| اونون ايچن لاجله نجه كم | بزم ايچن لاجلنا نرما |
| سزن ايچن لاجلكم ده في | كم سنه شخص قانده هارده كجا |

هامون

[illegible]

ایجی

جدانی اوغرتن بن بلور دغري سوزده بوينم غلدن انجد

نیزه درمیدا حاشن میاند درعرف راست گردنم ازمو باریک است

| | |
|---|---|
| انجو پس کچن کنی ایضا | بوندن اتری لذلك اوردی على |
| وارلق الوجود یوقلو عدم | اولمیاجاق نمیشود ابدا |
| راق فضل هاچان متی ابدا | که بونیله برو مع هذا |
| سن یوبانما مکن نولها | طلس اعجل ندر بوما هذا |
| هاکدرسن این تمشی قل | بمیرسن نچون نکوی چرا |

## في بحر الرمل

زآمد النور است رویت ازهلالی چون قمر

بی تأمل بسته در قتل عشاقت کمر

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلا

علم هر شئ بهتر از جهلش اکر داری هنر

کوچك سوزن ایكی دونكیز چوخیماك ازیمكدن تویه یاغیما یوو شو بازیلر بوانقالوا

رستنی جرفرا عقبش تمام نمیشود پرورون ازکم خوردن بیکدارد روغن بروغن مخلوط میشود بلقور با خالی میماند

دن ذانش سوله بکو قارن شکم قولاغ کوش

ساچ کیسو ذال و برچك پشت و زلف بیلك

دل زبان اغز دهان کبرك مژه بیرق و مشت

دیش دندان دیز زانو فیچ پا قاناط پر

نجه در چنداست یاین قوس تو و ودین زدی

بایش سر و قاش ابرو داش سنك و باش سر

دشلیرسن منکونی اندردی لحم است و پوست

چادای نرکید ذاق لب کوز چشم و یاش تر

بوخصومو بی استخوان هامبستی دامار کلشن رك

بوینی سندی کردنش بشکست قان خون تولید

بیان شعر

[illegible]



اقا یلبی سر در دیر سر در دیر بالغ انسیتین کوبن صووق صووه و وداز

آقا گفت بران بدره بران بدره ماهی را برکه بخواهد کوش را باب سرد میزند

هم اباغ اك پاوید درساق موفق توك موی

باغرساق روده بورون بینی قوسا شالك کمر

بارماق انکشت است و قول بازو قولاج تبین البدن

دش سینه اوزرو درناق ناخن

اق ابیض قاره اسود یاشل اخضر کوك کبود

چال خاکی بوزرماده قیزل احمر صاری زرد

جیران اهو تخوق ماکی ات فرس پلچك بکس

سرچه کنجشك و یایقوش جغداشك مخر خر

کیچی نرا و غلاغ بزغاله قارشقا مورچه

قوزی بره دیشی ماده غانجو اشك ماده خر

محك بوزادو گل كول بولاندر ساماناتلق سنوند ساماان سنود گل

كمس بگجرى مينت دل بهم ميزند كاهدان از نوات كاه از نو مينت

جده كوو بوتلت اودودام آتش ميزنم
انبالا لايسى سنكبچه اى اذكك اشك نزره جز
تلكى روباه پشك كوبر كوپك كلب كبير
دوه اشتر ايت سك تنكوز خوك اركك نر
قرت كرك و كرپى قنفذ ائى خرس سيچقان موش
قوت توشقان وبين اى كرم خركوش مغز سير
بوريلا ادبى زنبور اورمچك عنكبو
هم بزو كوساله اينك مادرش اوكز بقر
سوخرجن دوزان قرنى اى قراطين جعل
قرت ميرم انجير قاناط خرخاكه اسفيد پر

دينمه ود يانقولاغن كسم اشكه كوچى چاتماز نوارين دكر

كويد بخواب كوشت ابرم بجز زورش ميرسد پالانش را ميكويد

سن غابرسون كربساى اوراوزبچن بهر خود
باجر روزن طوبجارى كولكه سايه قاپى در
تكدوب تعمير كرد اوخانه اوى خانه را
اولدى قالدى مرد وماند اوغلانچن از بهر پسر
قيز دختر كيجه شب يورقا لحاف يمشاق نرم
ياخشد خوبست اللهم بلغ تاسحر
كسه دينمز كس نكويد چك يكش قولتوق بغل
كابر اولسون عقد باشد اى نكين مثل قمر
تا اوله غاروات بوغابى يعنى شود زن حامله
كنوره سيچن بيارد بهر تو يشمش ثمر

الچی قوشنک دیندی اکیچی الور بیله او توران غازواندن اوغول دغولمز

کیرنده مرغرا منقارش کج میشود چنین نشسته ازین پسر زاینده میشود

یادری کیجه بشب تصف دانا سحر کندو روز

ایرملغدن ازفراق هلینی قاچاق ابن المفر

درکمسه چارکس استرسینی میخواهدت

انا مادر باجی خواهر قرداش اخ اتا پدر

شلک نادمرادو ناغدی قار بادید برف

برکوملک یکبادشد اصدی وزبدا پادبیر

اوزکه بیکانه اوزی خود اوزاوزینه خودبخود

اشغابوردین کارکردی اولدی صابون شد ضرور

دام بام وداملجی چکه دامجلدی چکه کرد

الدرم برق چاخدی زدکلدی یاغش امد مطر

سنك

یوخ یین قاشقی بلند اولور برالتن ایکی قاربوز دوتماق اولمز

که خوردا قاشقش دیگرش باشد بایکدست دو هندوانه گرفتن نمی شود

سنکدی شلبان نیردبکت اخدی سو جاری شدن

چاورلدی دندی برکشت الت واست زیروزبر

دشنه اود کرافتد اتش یاندر میسوزد او

هرنه اولسه هرچه باشد قوری خشک یا شرتر

یای کمان کایم زره یاغلا قلج بربند تیغ

اوق یاغشدی تیر بارید چك بکش قالدی آن

ات بیندی از بولا ایضا قوی بنه صولدی کن

باش کسلش سن برید قاپ بقاپنی درید

کل دماد کاسك کلوخ واند یلراند خنند

قرقسوا سرب کراج کج کرپیچ اجر طاش حجر

قولدن قوزین ازا اولور قحدن قوزین چوقدد بنکمری

ازدوت بلندکن که باشد ازپا بلندکن بیارات اشتیم بجوز

بولده درمش اوغریلر دزده سنتا سارقین
موتان اوتی بهرلین باغلادی بیل تبت اوکمر

تابشورتوب تسلیم کرده پالوارب کردا التماس
سن قانمدن کچکنن ازخون من نودرکذر

دیری زند اولدی مردو اولدیرانلر قاتلان
غوریلو بیچید کشته قیقولرده درفکر

ات وایت ونجان اسب وسک ولحم وعلف
تخ اشائی نوبخور اشلکهی مانندخر

قیقناع خاکینه خنفال نوعی ازاش خمیر
کزاولند قرمز براق چشم نباشد سرخر

خنفال

انا سنز باخ قرنی ال قراغنه باخ بزنی ال انا سی کرن قاجی قرنی بوداقبودا قیکدز

بادرش نگاه کن فرخرشن انگیر بگمارشن نگاه کن کرباشش انگیر مادرش کردیده ودرخت وخرش شاخ بشاخ میکردد

ی خشل خود کاچی پشمشن بخته صتنن بالبن
باراودن بشکاف هیمه بالطا ایلن بابتر

خروسبع کاه منزل مند صاحب مست غم
ارج وشپد من بزه عزت سنتا کونده بر

باشی اچق سرکشاده کرم نسن داخل مشو
قورخلغدن نرسنا کسب قوشا قاجا کیم یا

اصوراق کوز کوت دبر داشاق خانه صحن برون
اش صودک شاشند یخ که چول لولوسی ذکر

## فی المخنث

چول لی بدروق عشق ومنکیندی یا
کشد بسوی بخاترسی لی اجاد

چول لولوی

قوشمندا شاقی ششبد قیقوسی برد شبدی اشافه نکوم سقال یغاره نکرم بغدر

همسایام خانه‌اش ورم کرد حصبه‌اش برما افتاد پاپین نفسکم ریش بالاقت مبکم سبیل

**مجتث**

در لغت بمعنی برکنده و از بیخ بود و در اصطلاح بحریست که ... مرکب از چهار مستفعلن فاعلاتن و مستعملش مفاعلن فعلاتن چهار بار و وجه تسمیه‌اش آنست که گویا بجهت اتحاد ارکان این بحر از بحر خفیف کنده شد ۱۲

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

بحر مجتث بر کوتوای خجسته نژاد

قبرغه دنده چکر کتف و اوپچی سیمانه

قالین ضخیم کوبک ناف و کوره کن داماد

کلین عروس بذان توی عروسی بیرام (عید)

اداخلی نامزد امد سوندی کشت او شادی

عشاق طفل کوتای تولد ابنین

بیک بزرک قوق کوه خرچه دغدنی نژاد

صنامسه شیر نکد صتامن که طفل (رضیع)

بلکده در توی قندا بشکه توی مهاد

قین

قوشی قوشینی تنکوکه تن ولماسه کنکوک قوشه قوشیه باخار کورنی اوده یاخانه

همسایه با همسایه برابر باید برابر باشد فراخ باید همسایه بهمسایه نگاه کند قرشنی باشن ...

قین برادر زن قین اتا انا ابو نیش

بولقی پورتدی لپش سرخ شد اوکاک بشیراز

داتی برادر مادر بجی است اخت بیک

بالدیز خواهر شوهر کنی حوسنی باد

نالغ آپی ماپچه خمر یدنک غضروف

آنوادا لاغ طحالست بیج حرامی زاد

یماق وصله دکن عقده ازداق کور

بنم ابشیمه بوکلمز بکادرم این نمیاد

یسنق شکسته یانق سوخته کسک پاره

ویهدین وین واذان دادی خانه‌رات باد

**مزح لطیف**

بو كلماتڭ براغلاماقیوار آغاج یمش كتزنده تابشن آشاعه تكر

این خنده یك گریه‌را دارد درخت میوه آورد سررا بپایین میدوزد

کومز ذغال وآغاج چوب آغاج کل شجر

صوغان پیاز و چورك نان و قشغر فرزاد

ایكی آغاج دو فرسنخ اٰیاغیالن پا برهنه

بوکردی قودی دوانید سولدی ازرواد

بوداق شاخ درخت قابون جلد درخت

یمیش میوه‌وا اكدی كاشت دشدی فتاد

درین عمیق و دیاض كم عمیق دبتراو

آرامیان یول ستمر دزدان لباالمرصاد

بوقادرسنی خفت میكند كرن دغه

سقندی برده پناه و چقردی كرد او داد

آغاج

[illegible]

بیك یده

الكن بوز قصه اولسه گلور دوقانا غلدن كچر اوزكه ایله متن ترديشی

كرکش حد کوتاه باشد می‌آید از چوب چکاله میگذرد دیگررا باشش سوارشده زود می‌افتد

یابلدی پهن شده اودن اتری بهرشکار

اوقاندی بیر بهاند اخت اوچی ای صبا

كن اولدیر ظهر و نقار قدر چقدی قالدی بماند

اكندی عصر كورك مصرف است قویدی نهاد

كلوبدن آمده كل او نور بیا بنشین

دونقلدن از غم و غصه قوتار بكن آزاد

سوزش بپرس سر شمه مپرس سوبكو له

كه هرنه اولدی اوله ای هرانچه باداباد

یدی طچملی بوایل خورد غله‌را امسال

ایرتبو اولوا بدچکوکه زیاد كشته جراد

سنون اوزن دوه‌نی دزی بسن کزن اقاج کسد بلر

نزا رویت سنتر ازانو تو وینه درخت را برید

دوله تکرک و دنان مبغ بلدرم برق است
صواب و طبراق خاك اود آتش و بل باد
دزن زمین مسطح تو کلدی سوخته شد
صو بورده اب درا اینجا دراز دی میاسنا دی
تفورجك اب دهن فرنق اب خلشوم است
کزن صو فوردی اب چشم کشته جاد
دزغ بزرك و جزغ خط و ردی ناهموار
اونورمادی ننشست اوقایدی کرد اوغاد
یوق فرنیب اوزاق دور جوبی کوجلر
کنوربری کوله یعنی کن تومارا باد



اغرمی اکرنی ذالدنتانی جوته کدن اوکزکوندن تا سور

دهن کلو را از پشت بشناس شکم رونده کاو اجنبش شناخته میشود

ایون کتوربه نوبا زنی میان صبح بفشان
قوچاق کنار بوجاق کنج وا یلسو بکنان
بکنمادی نپسندید دانذی خاشا کرد
فاذانج منفعت واند یمین وردی باد

## البحر الرجز

| | |
|---|---|
| ای جستر ساطلعتیا از دی تو نمکر و فا | طالع کوی مشتری خوی قبت لبن بهار |
| مستفعلن مستفعلن | مستفعلن مستفعلن |
| این نظم تقطیع رجز | برخوان چو مرغان بهار |
| و دین قول دادی تو نزد | ها دا بر قاچاق این المفر |
| چهذی باشه دفته بنر | برج فرض سا پنربشیما |

رجز

[illegible]

کوسه کدی سفال کتره بغد قویدی کلدی یوقصول قجم تا باز بر تا نماز

کو بچ رفت ریش بیاورد سبیل هم را کذاشت آمد بلا چیز پول پیدا کند جا پیدا کند

| | |
|---|---|
| دیشی سندان دندان اشکن | چی تما تلنکی ورب زن |
| چهره‌ئی چرخ دانه کن | یا نبوق پنبه ایش کار |
| قوزا کلوزه چهره چرخ | ایپک حریر یا صد یخ |
| ایلیک بین وصا پنخ | ارغاج اوزا تما پود و تار |
| دنمه نکو هم جم رمون | وردم اچق دادم بروز |
| طوخی بباف و تك بدون | کیسون بپوشد کے سو یار |
| حورمیش ساچن تا بیده کیس | اوزون سایه رمیش کرده قیشر |
| بزمش بپوشد نفیس | بزه قوشیه بزما استاجار |
| سوك فحش ده داخی دکر | کلم مسن نانی مکر |
| ای چندی برورشده | اوندرتده اندر عشر جار |

اونن

باشدب بز اولماز کزوی اچ یا خشی باخ دالدن اتان تو یوغر دکو

سر نه یك نمیشود چشمت واکن خوب نگاه کن از عقب انداز بموج پا میخورد

| | |
|---|---|
| اونن کیسی مانندا و | اوقشادا اونه ماند باو |
| قرانو کلی سیاه مو | سوکی ساچی کیسوی یار |
| کلدی کلن امد عروس | یوزینی اوپ روین بپوس |
| براوج اقچه بکمش فلوس | اندین بشا باش کردی نثار |
| اولندی کاش میشدی | نولیدی ای چه میشدی |
| دولیدی ای پریشدی | بزم قوجاق مارا کنار |
| کلسه دناغ اید کونك | صاقما دوشرام بمك |
| بنجکرچن بهر منك | امجك پستان کت بیار |
| ادم قدم قیر و ودم | اکلشه درمنشین قمر |
| یا تما مخواب ترین بجم | قویمش تکان بنهاده خوا |

تمام آشنا باشد [illegible]

اوزقا باغندی قرم سنه دیرم گلنم سن اشد

از پیش خود بگوز . دختر من تو میگویم عروسم تو بشنو

پاس و پجر میدان زنك — سر داش دیفیق اخصا انك
بوزوشد یلو کودند جنك — کد دو نو اقر باوفاد
کتدیم کند دفتم بده — بو پیش ورن این بدبد
بورج وینبه قرضم بده — طوقوزمن التون نرفراد
اینوز بیوز کن دوبرو — بیجن چاقی وقت درو
قورخما مترس کد برو — بر باینر چق شورستکا
بن دوکلمی ای الست — دکن کره باغلادی بست
کمی سندی کشتی شکست — کلدی قراغ امد کنار
اتلاندی اخ اوجسنر جوب — الدا اقاج در دست چوب
چو خیاخشد بسیا خوب — بوکلند یلر کردند باد

قوبار

[illegible]

باياق

چو کن اوزین کزلدز کوچك بدالدکرز بود بونسه ازیمز

کره منظر خودش را پنهان میکند صاحب جمال اشکارا میکردد صد شتک کند پاکیزه نمیشود

باپاق و بوزك هردو کله — چو جفسغرق پرغلغله
پردی بردی شد زلزله — ودمش صنخش دا ده فشا
جنك بلند الجاق پس — اوزدن زرو دالدن زبر
التوند اث زیرت فرس — داغلغد اند کوهسا
چو خلی سوق بسیاسر — ناش اغردی سر کرده درد
الکی کیشی پنجاه مرد — یاندرمش اود سوزنده نار
سوندیلر کشتند شاد — اسکك کمر وارتو یاد
وردیم یله دادم بباد — دوتمش کرفته طوز غبار
صوین توکه ابش مریز — اولمش سر شکن کشتنیز
چو قلیجرزاد بسیا چیز — دولد دکتور پر کن بیار

اوزكزنده اوچی كورمز اوزكه كزنده توكی كزد

در چشم خود | بزرا | می بند | در چشم | دیگری | مورا | می بند

| | |
|---|---|
| بكه قادن كندم شكم | دولدی قادر پر شد شكم |
| چوخ یمشم پرخورده ام | ذابند كتور دنكو بیاد |
| قادن قلی بند شكم | چو خلبجه از بیاد كز |
| بندو یمادیم سیر نشد | كبنه كتور بازم بیاد |
| كدمش اوزندن كرده غش | خرند كندن زحلقومش |
| جمله سنه بالای لش | بدین كند وز خوردناها |
| یتمشقا باغ بخته كدو | اچبر سهلك خوزیكبو |
| دولدی كند پر شد تابو | اولدی بو رجلی شد قرضدار |
| بن براچند تو بتو | كوا ایچری ادخل بتو |
| ونردیم سننر دادم بتو | بن من بوزا لتون صد دنار |

كوردن

برن كردن كزنی قزنیق سنده اول كز قریق

بكبرا | دیدی | چشمش | كورنما | توهم | بیش | چشم | كورنما

| | |
|---|---|
| كوردین بنی دیدی مرا | كوردیم سنی دیدم ترا |
| الشورش بیع وشرا | قالدیم اشدن ماندم زكار |
| بوو بن بشور اندام خود | اوده واردی در خانه بود |
| واردی یوخدی بود نبود | بوشكتو دسر خالی میار |
| دنكزا چند توی بحر | قعشر ده ارخ در پیش نهر |
| كتدیدی در بر رفلس بقعر | اولمش قزلوغ كشته تاز |
| چال فشدلك میزن صفیر | بن بوغردیم كردیم خمیر |
| كلدی دوه امد بعیر | قرلمش تل كسیخته تار |
| ذانا سحر تا بیرون | كدا ایچری رواند دون |
| خورخان كشتی قرجون | دوه منمش اشتر سوار |

دیلی لکلنن وِدِنی بلیجی لکلنن الکلنن ایت دعزجیل نرابار

باد بوانکا دادە را با دانا تو مطالبه کن سنک از آهنکر چه میبرد

کلدی اکو زاهد بهتر / اِشلک کبی مانند خر
عاتقردی مینکو دعز / اغنار اِشک غلطد جا
اولکن کمرکش بهر خر / باغلادی بل بسب اد کمر
قویمش باشه بنهاده سر / برباخشی اش نیکخوب کار
انقودرمش کلب عقور / اندرنا پی سم ستور
دیدی بوق منقار طیور / بو پیوض شاخ شاخدار
دشدی شلبان افتادنی / قالدین لنده مانده زبر
تاپتای توپید اکن یظنی / یخ چور سر حزب حصا
تاربی یولی راه خدا / سصنر صنم سزبیصدا
باشلادی کردش ابتدا / کجه کندز لیل و نهار

ناشنه یار انکه قوز دولدد اناسزن یتمز اشی کنه دانیه قالدی

سرم را بشکاف بدانم کرده بر کن به پدر را در سر شده کارش باز بصلاح آید

دنجلغ یونکد در مراح / برباتر چماق شد فلاح
ایدین جنك کردی مراخ / اوتانکنن شوشر مشار
بوندن بوباتر بعد ازین / در بو سفد قم در کمین
یخشی سین کز خوبشن بین / ازاز کنور کم کم بیار
بولدن ازاق از راه دور / فار شفانك مانند مور
واردی کوچ مید اشت زور / چاندیلر بوك بستند بار
کلدی چاندی امد رسید / هامسی سنکی کلشن جدید
اتم حرکدی اسبم رمید / مندی اترا وشد سوار
قولتوق البی زیر بغل / بال ارینی نخل عسل
داغ استنده فوق جبل / کتدین اووه رفتی شکار

کچه پیلز کرپین قوی بازسون صونسته ازتق استماق باشیادا

کمدر بدانرا هیش بگذار ببرد آب نورا زیاد خواستن سرشکافد

کیدین کنه رفیق تو باز — آنلی عریض ازون درازا
سن ازداغا بر چیزی باز — اقاجدبنده زیردار
طاشجا اذ فی صدع الصفا — ابنجدمسن کردی جفا
با خدا له بنکو برهنا — کرنمداش بین جیت کار
قصبدیدی فی کردجود — قازما تیربیک شاخ تزد
یل یاردی ای بادبرد — فیتر کتور وایس بیاز
یوغون یومری شدکنده — باثان برده اندرفراش
الکوج تیغ سرتراش — قرخ بوتراش قاشی نجار
یون بوتراش کرکی تشه — قازدی کوکدن کندازریشه
بره کیك و مغغ پشه — الده ایلان دردست مار



بهمان

[illegible]

یاتمه تلکی ذالدسنده قویون برنجی سنی اولی انك صنلی اولود

مخواب ای یارا درسایه اش بگذار بجوزد درغده تورا مرده کاو باشیر میشود

بن اوزانیم کردم داز — بودرکزلن این است راز
الیم اوزون دستم دراز — دشقا بنکت بیرون بیار
کون چرم و بونرا پشم دان — برکزلرا بکچشم دان
اجقلی را باخشم دان — دلدی کهل پوشد معار
قارغه کلاغ اوچدی پرید — کوسمدی شد ناپدید
یوخادی چکدی بالاکشید — کزطنکله شد سوسمار
دوتقونلی غمناك امد — طوریاقلی باخاك امد
کول کوس خاشاك امد — کول بوطه شدتیکان جار
کجکلشم دیر امدم — اوخکلشم تیر امدم
توخکلشم سیر امدم — سن ازکتوره کم میار

جانیطلشی چانیقوشی ات اوزکنن کت اوز کنن

رود خانه رستکش رود خانه رعش اسب ال دیگرے کون ال دیگرے

| | |
|---|---|
| سوک کن خراب ثلث بد | یاند بسوزان نان بسو |
| بوله قوت کن اصونکو | قونکینن بوک بکذار بار |
| بنمتکن مثال من | دولد زاغز پرکن دهن |
| نیچن از برای من | صاخلا اکنن نکاه دار |
| نه را باو مه را بخود | کلباشنه مثل ببر |
| قوی باشمه نر بر سرم | در کل جا باشد عیان |

## البحر الرمل

لبس نادن الرا یاسغی انجوس رشوش سعکن لبسه دلانی لفظه رکیه رو بیش

فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات

دنج کنج ارد هنیئا لک تکاهل جمله بیش



مناریز خرجی چخمین هله بلور بردن کبلک چوب

برشاره خرجش بیرون نیامده چنان میداند که از زمین خارج بیرون آمده

بوخاره‌ی باش صد مجلس داشاغا باش کفش کن

سن بو بور یعنی بفرما کل بیا اکلن بنیشر

انا دبی فهمید ارکوردن یاد کیر انا بفهم

اناذیم فهمیدم و کلمز اوکه ناید بیبیش

کزلانوب پنهان شده وارلو غنی یوقصول فقیر

قالدی عاجز ماند وکرسنه سابجلاندی بیشر خورده

کرناشوب خمیازه کرده قوزانوب برخواسته

واراوده کنده دوکنک هست دیر قلبم طبیش

چابلاندی دست یازد صچنجصو بیق بید شل

توکلی غلی هر دو مودار یغ سبل سقال ریش

دلی دلبنی کرنده چوماقنی کزلدر بولاماج دلیه قالدی کردن خنك

دیوانه دیوانه را چوبند چوب سرکنده پش ریحان بیکند کاهی بدیوانه مانده دیدار شوخ

قارنم دولدی بلبن‌ن اشکمم شد پر زباد
اصور زچسوقیاق کوزیدا واید بیش
چکینه باتمانیار دم کش هر من یکمن ونیم
بیه بلسون بر قوزی ارمچوری بکبره میش
اولجبنه ارشنادم کوکن بمن بکوزع ونیم
کدسر الدان نی مرو از پشت قشردن نیش
اوشودی چاپیدی دوودی بسته شد قاطی اغلیط
براز اجق بلکه چورکقا توقی نانخوردیش
یوخ المده نیست در دستم کر زاد ماد چیزمی
قالمشم بن اوزاشمدی مانده ام در کار خویش



از اخلوت تالکی بك تاشسنر باشسنر جقیکی اوخاغ باشنه کرمدن کرچك

میان خالی روباه بزرگ جیاکنان جیاکنان رفت باشسرا اوجاق مدرك جدی

سن تخن کدین کربی یعنی چاوقی بر دیس
برادم قوی ایرلی ای یکقدم بکذار پیش
یازیاقا چدنی برك واکرده دشندی نکمزدن
دوداماغ اسنه وخچی سرپا واکلشمه منیش
هامی قاجلر کل اشجار و سوکودلو بید ها
قشرو قارشو قاباق این هرسه تاباشند بیش
بتدی دوبید اوت کیاه هم کوکردی سبز شد
ناپدی صحرا چال بزن طوتاك نی قارقو قمیش
یادی قانم خوردخونم میغ مغلر پشها
انجلدی رنجیدام من بیره کیك و بت شپش

بشکن اغزاتنه چاتماز دره ای ودد بوخی فرد الذ فجاری اتار

کوبراد هش بکوشت فیرسد میکوبد بومید بو کدرا ناهم زله بوش زیاد میشود

## فی بحر الخفیف

| | |
|---|---|
| کردم از بهر ایملک سیما | نظم بحر خفیف را انشا |
| فاعلاتن مفاعلن فعلن | کر بخوانی نوای فرشته لقا |
| کلدی خندید اویناد بازید | اشاغا زیر و یوخاری بالا |
| اغلادی کریه کرد الدی کرفت | یوکدی استد بکتی ذرخوا |
| شب کیجه بلیملک مخور سن تو | سندان دارسان تو میچیی اودا |
| دادسینی بیمزه قونلوغ تا | چارشق تو تاپ کن پیدا |
| بن اتردیم یعنی کم کردم | سنتنا تاپسن تو میکیبیدا |
| قوقو یشکل چورو پوسید | اغو تلخ و یوان خالیرا |
| بکنورسن همی پسندی تو | صولدی پژمرده کشت شادلادا |

ینبو فجن اقاتیدن اچتی کلورا یلانوزان الاجاتدن قوخار

چنه دارا ازسک سفید بدش آید مازرن ازریمان زنک دارنک یرشد

| | |
|---|---|
| شیوان شیون خاکیتی وازواى مقلا | بیر یولاری بجور بوابنها را |
| اکرنورسن دلت هم بجوید | بوزنوشورسن تومیکنید عوا |
| بولاشنو کزلرن هم خورده | خشم بیت اوتان بکین تو حیا |
| بجد اول نزد شونابینا | قوشی همشا سیر شما برنا |
| کیدی پوشید اکنسه دربر | اچلدی نوشید شمدی الحالا |
| بیینی صاحبش بیه صاحب | ورمیاجاق نمیدهد اصلا |
| ایمش فوخیمش کنده بد | چینه دنبی توچاوید ایا |
| کن کلورم برو همی ایم | اندا سون تادیر قسم بخدا |
| صاتا بیندا اوزده عقبت | سس صدا کلیر بیا اینجا |
| کرلی باچشم کوزم اولدی ندید | کوردی کرنسیر دیدنابینا |

تنکدن النی ایلک کردنی دولاشدی غاج قودی بوقاز

سرکین چین سنجاب ش ابریشم دید هم پیچید گرسنه غلک طو

بیت

دوتکی پاشماق اوکر فتراقا | چالشر سانمی میکوشی یا
بلدی دانست بلمین نادان | بلسه کرداند اوبلجی دانا
باخدالووه نگاه کن عقبت | کورنوار ببین چه هست واویلا
غاج اکدلر کرسنه بطالان | کولنا اشکلر شومند خرها
اوزباپکی یعنی نان جوین | غاج پیر کشته میخور نوخالا
غاج کرسنه و توخ سیر مستاق | قالدی پالقوز ماند و تنها
عادت ما بود کز استه بچشم | عادت دوس زافیدر فردا
هرنه دیسون توهرچه میکوبی | ودما دادنش بچشم صبا
هرانکنی بماند هرنو بدست | مثل پیبوق بمعنی فردا
انداجماق بمین برخوردن | بجلاله عبث بخند و چرا

بن سنی

ذادن مسن دولمیه اولور بر کن اولمیه صچمز قاردنی غاجور

غاوه کرده بدولمه جشود یک روزبجاشد بزبید تنکش گرسنه بشود

دوبیتی

بن سنی استرم تو را خواهم | استمه سن بنی مخواه تو مرا
کولمه دشدی بر دلم افتاد | کیچکسز همی دوید شما
اییلمه قشغرق مکن فریاد | قالدی بر سیز ماند و بیجا
قرداشمسن تو بی برادر من | ایلدن کرده برند بجا
یاتمیقچن برای خوابیدن | کولکلغ سایبان و دالدا پناه
چلک و زانسو بکش در ازشود | دوقوزدسان تو میبکنی بپا
اصنلجق قلی کرم است پیایا | سنجیقادور بکن توقبا
صوینوسن اکر تو لخت شوی | توخونور مزند صویوسنی
قیش کلوبدر زمستان آمد است | یاندی ودی بسوزان آتش را
ایدنلغ ماهتاب اشق روشن | دشدی افتاد بویر اینجا

لولین کون کت افتابنر کرسه خولدار ایسان دلتیمک نن

ابریق دیده کون آفتاب پسند حرظ بیزند انسان بگفتگو کردن

| | |
|---|---|
| صولیل طورانا شمایهیج | اسجا میو ابور هنا |
| چکنو بقو لی تونکس دم | ارخا استه یعنی سلنقا |
| کوکسی یاتمیش شخص | دالسیقا انجسی مرداخد |
| دواتمبا سی سراسیم کیز | صاخلا بوردا نکاهند |
| باش چکمز ایوه سرکشم خا | یوکرما دیر مدتوا وایستا |
| سپرکه جارو سوبرا کنا | قولپ دسته بوراجدی |
| بوینی برد کردنش کج کرد | باخدی کوکه نکاه کودبسما |
| دادبن هاچاقاچا بیج چکوم | کفت من تابکه کده کشما |
| نیردید سن بنه چکفتی مرا | هاردن هادیبر کجا بکجا |
| کچه شب چو خلی خیلکد | دزیاناقوبز پاشو بخابیم ما |

بنم

غارداان بسد بوشا تخوق کدیی پوچبنن حوان انتمک نن

زنت ماست طلاقش ده مرغ رفت باکهش حیوان بهو کردن

| | |
|---|---|
| بنه باخما بمن نکاه مکن | باخ اوزوقه نکاه کن خودرا |
| کونر کوردین ببتین سیدی | کچه لیر دین کذشت ازنرما |
| کونر کوکچکد بین چه معقو | سقنا قتادیبر پناه بخدا |
| بله تعیین کن و کوموش | ودکن اوچ قول بدنسر طلا |
| سوتعدا بازکندم کون | کن فراخ دار تنک و ایری |
| بنی لا اندی بازیم داده | یکدها میسینی خوردا و همه را |
| سنطارا شانه کن طارا | کلبز مجن برای خواطرما |
| پرتاشو درهم ست برجلک | پسد سوچن بد انست ابهر شما |
| یوموتا پشد تخم مرغ | یمه سمی نمیخوری ایا |
| چوخیا ما اشد خیلی بکدا | اولدی مرداو صون ازسرما |

گونشیدن چوولک ینده تاربی ارادہ گو صرخه قازاندلدم قاز کرک

باوجشم   ناودف   حوزدن   طلا   دریان   بیبن

| | |
|---|---|
| قویمه نکتا دلک شکنج | تپ باجانی بکیر روزنرزا |
| قاپیدن کلسن کوزرد ایدی | قومانوق بز نمیدنیم ما |
| بز گلدی بوکن الوبد صوق | یکی مدام فوزنشد سرما |
| بن دیدیم کفتمش دیان وا | اردی اری سرشمانرما |
| الله الجک بدست بستکش | چل بکش داخی کلمه بازمیا |
| دوون دحرکه ازشتر رم | قاچدی چلدن کر بخیت ازصحرا |
| نراشنو چرکار داری | کس صون قطع کن ضد اتیرا |
| قالدن اوزباشنه مانده سر خود | هانی درین بزه کو مدس دما |
| تاخ برانکشت کن اوزنخا | کلدین هاردن نوامدی زکجا |
| کلی ایشان کله بجوشتا | کدرم میروم بوپوز فرما |

صونیتن

ایت حوره حوره باشنه قالکتور زایت قرماقی باغ کتز مز

سکت   زباد بارس کند   برش   شورش می زد   سکدوهش   روغن   بریدارد

آوم

[illegible]

مضارع

[illegible]

| | |
|---|---|
| صوتین اوبان مالش ده | دوتدی اوزنی کوفش اونروبا |

## فی البحر المضارع

ای بیخود از مدام جمال تو خاص و عام
مست از نوالند جمله لیکن بهانه جام
مفعول و فاعلات مفاعیل فاعلات
بحر مضارع است بخوان بامداد و شام

| | |
|---|---|
| برسی و باغبا بکی بید انکر | بنجن چراست هامسی تو کلهم سنا |

چکلمش اولدی وله قلنجی غنندنا
یعنی کشیده بشود تیغش از نیام

| | |
|---|---|
| ازکجی چمبیر غسل کند کرشنا | ازما شتا سن ادلی نوی اسنام |

دامه دانه کول لور دادہ دادہ قور تولور آقا کزسن نواله خانم صالسن خوالله

چکلکنان چکلکنان    عذیر زیر آب میشود    چشان چشان    تمام میشود    آقا بیارد    عوزوطی    خانم میدازد بجوال

تاشر اُستشر فوق داش باشی اسنته سزنکو

قوبدی نهادو کدبی هامی رفت بالتمام

اکلن او نور بنیش برن یاخشی جان خوب

کزمّا مکردو قویما منه دام بیشت نام

چاغرلماش نخواندش اورکوبر دل اید

ورمز نمیدهد کیشی مرد اوّلی ناکام

استنمش نخواستشر کده مز نمیرود

بیبر چورك بوان که خوردنان بی ادام

اتضوی ابکوشت قزار کوم بشود

تن زود دولدرلّه چنق پرکتند جام

قزدده

قهبتن قازاندی اتک کرسشانه کدر آیت ید یکن قصا پلتکدلن ناسبلر

فاحشه هرچه منع کند    بسر خاب    و سفید آب میرود    نمک آنچه لخورده    قی میکند    زبان کودک را مادرش میداند

قزدردی کوم کرده یشردی بیخت او

ثیمیش پخته قینبدی جوشید چیك خام

سوردی میکند ایلدی بوبید اوپ بیو

چاندی رسید حرمت اله کن تواخرام

یالتادی لباس مرا تلکینن بدوز

اوزروکوبه سجاف یاپشتاق انضمام

یوم اورتکی بپوش دکشد بکن عوض

ناشماق کفش تکدی بدوز قل غلام

وردیم ندم من انجدی دنجید طپك

صجرندی جنت اچلدی ادم اوکشاده کام

کرنسز قوشن یواسین تاری اوزالین نکز

بی چشم مرغ آشیانش خدا بیده درت خود درست میکند

کلمه مخندی بیله چنین ناغلاکو بیرکن
سنکلدا خیدانشما بودنیکو مکو کلام
اولدی بنه ناباش اغرسی کشته مرا صداع
بورنم الوب تیمو که دماغم شد زکام
طور دام و ترسه عکس واواند راست کمند
قوشچن برای مرغ قورت و طور نهاده دام
تزدی منیچ نو دبکو از برای من
کیسن توکیبیتی ندراد چیست نام
سن هی کیک توای سلک پرنیشم کیدبرو
قورما منه هوا رد که هستند علی الدوام



بشکه دید یلز بوخن کوکدز صنحدی استینی با صدردی

بگربه گفتند کهت معرفت رید با بالیش پوشاند

بن اغلادم سونیچو هی کز هم از برات
کندز روزو دانا واقشام صبح وشام
غاصغردی عطسه کرد کیدرسن توم یروی
اشیش ود بچلق چله برواد ی السلام
اوصکردی سرفه کرد بوغازیمی دیر حلق
قصماق بزقی اشکه کد برقون خرام
ات حورکدی قاچدی اسب رمید کوبخت
وزمش باشینه توخطا زده برسرش لجام
دوتما قلغه برای کوفتن یوکر بدو
وار می سنه هوکر اکرت هست بو نوزرام

بوندن فاطمنه دزلك اولمز بلکه فاطمی جزدا اونه یاخشی دزلك دزر

ازین بفاطمی نهان غنوده جنین که فاطمی زیرش مرود باد خوب نهان دوام میکند

بوك تای کن اووج کف دست ضح فشارد

چشو بورونشود صوی ابش هامی تمام

دز داست دوغر راست یالان کذب اکرکج

درت دنبراست رنع یارم نیم بتون تمام

غاجسن کرسنه بمشزاد نخوردچیز

سن دتمسن می او روج توکوفتی نکو صیام

کوتروم زمین کیروا وزاندی دراز شد

بند نکه سوز قوتاردی زمن حرف شد تمام

قوش اسم مرغ اوچوندی پراند اورا

قوندی نشست دوشکی طور اوفتاد دام

بزن

برردلی قویه طاشصا لدی یوز بلجی چقازنه بلمدی

بکدیوانه بجاه سنک انداخت صد دانا نتوانت بالا بیاورد

بندا بند سوکی زمن کمرشد است یار

سیزن اچزد توی شما هانند کدام

انچه رفیقو دوتدی کرفت و یوکن جلو

قولباق بند دست چه نوخطا لی بالجام

چك کت بکش بیاد بو بوزند ذرین ایکان

قونانلغ ضیافت و توینك ازدحام

دوتماق اوده دوزسون قاچ اکری کج چوب

صلتوا بوخند انماقی عاشق نه لعب قام

چکسون سوق ووی بکشد ناله خانه را

ورسون بزاك هامی بدهد زینت تمام

هدایة
[illegible]

کول سون کوکچك اولوز دلی قرمزی سوزدلیدن دوغر سوز

دل ایچره راخواه — مقبول میشود دیوانه سرخ عاشق میشود از دیوانه راست حرف

## فی بحر الخفیف

هست ذات پاك فیض رحمانا | اختلاف لسان بقرانا
فاعلاتن مفاعلن فعلن | بحر تنبیه نفس برخوانا
از دراستی بود نجات سلام | از دروغ جواب میدانا
بو قنادو جنا خدا رفیق | بو نسکه بوسیا مسلمانا
صبر مینه اوچن لو بنید | دل پر نور راست خواهانا
پسمان روش نگاه کرده | از کنك بوق بتوی قرانا
تی بنوص ظاهر جی تو منرش | فاره پچل فرزند چورت شیطانا
بو نظر طاغی و فی باتقصیر | و نوات و فسا عصیانا
بوماشك پنبه بوق کاغذ | بحث اکتب چطا برخوانا

بوناشن

باشی اچوق بوزکچه قاچار باشماق چنبن باشماق اولماز

سر برهنه بکلاه دوز بدود کفش دوزرا کفش نباشد

بولشتی نکوای زیاد نکوی | شا لطابا لطا کلام هذانا
چوازو ولتی انچه فرمانی | یر مالتسه برم که فرمانا
ورادو پر بطل چه شمن و | یر من و نی تو وان که اینشانا
او منی عاقل برامنی بی | تاك چنبن و تاکوی چنانا
یر نر از نا بو من نمیدانم | بوق بوا از نایش خدا دانا
نی روز است مست کود | و خراص دی طپرچی الانا
یر بوا ادو باودا دم | دنك بولشا که قراوانا
د ونفراد خربزه انکور | ماسله روغن بد خلب نانا
یلپنك کنکو اقرصی | تی قوشت تو نجی خورلانا
نوا کود تاز سا برازنیك | بوسا ماچ و ورمی بستانا

دوه اونینده قار یاقار اوذی تا یماز ییماقر قوناقر کلکل دیماقر

شتر وقت زمستان برف چارد خورش پیدا نکند برای خوردن بیابیا گفتن

پرنیبی بر قود بیار بکشم — اوغو آتش توویکه قلیانا
وی خر سد الا من فقیر رستم — چه بران کوشت لاشکه دانرا
اداوای تی منه بد سوبمن — پتد سد وبلی بیجتوما
بربو اسقا زال باوکفتم — زمله ترسن زمینکه لورا
ووسقه کوچه بزو ناهمو — قورده شهر و روا یکسانا
اوپال ازموو فناد بر دریا — فسورونا همش بیکسانا
بورادار پش دان تونظر الکه — کلا زاچشم زوب دندانا

## فی اغذیة الروسیه

ادنو بك دووادتا تر سیه — چنروبت چهار و پنج دانا
ششنت و سم و سم دو ید و د سد — تابد نازمن بستانا



اوجردن بابها اولمز اوجز اتون دادی اولمز

ازارزان گران نمیشود ارزان گوشت را مزه نمیشود

بعد احاد را مع عشرات بطرز توحساب خود دانا

## فی اسامی حیوانات الترکیه

سیچقان فاره اود بقر و بارس دار پلنك
توشقان لوی ایلان چرخ کوش صفت و دانا
یونت اسب و قوی غنم ییجی میمون تخاقو مرغ
ایت کلب و تنکوز خوك اخرش شمار دانا

## فی بحر الرمل

ای خداوند عطا فرمو نظفی بر خیر سخن — بلبل نادانی جان طوطی شکر شکن
فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات
ورد کن بحر رمل را چست و چالاك الحسن

دوه یوز الی اولسه کونی اسکه بوکدز غاج قادریم دنج قولاغم

شتر صد مرده باشد چرش بخر برات کرسنه شکم راحت کوشم

قاش بیله ابرو کمان کیبز کلو اوق مژکان تیر

یارادوبدور افرید افرین کوچلک حسن

یورکیم کیدی دلم برفته سنو نیچون بهر تو

تنکو بیچون مز خدا را اچ اغز بکشا دهن

کولمن قوشی اوچار مرغ دل من میپرد

اول ایتسه سولسه هر که بکوید سوز سخن

قولقونده دور هشیم در خدمت استاده ام

با شور وزم سر دهم بن من سنانمش ممتحن

تنکوی ور دی خدادادو کوزل لوی حسن خوب

چو خلی یا خشی خیلی خوب ادی کوزل انامش حسن

یاشیمی اوینی کوب ادیمی دکرمانیجی چاغردن دوه کبی کری اشیر سن

سرم را آرد آلود دیده اسم را سیابان خواندی مثل شتر عقب می شاشی

یلیس دلانما بد مکرد اولدیم دلی کشتم جنون

اوینما بازی مکن کسن یاره کن ورنما مزن

اوزنا شو و سر خود اش ایلمه کا بی مکن

کشیلر چون قوی فازما بهر مردم چه مکن

اوز کملر سنکا دوندی دیکران بهر تو قبا

بن سنو نیچون کونکم من از برایت پیرهن

بن ضخارام مینفشادرم باغ بیرا اندرم

کور بلر تاک مثل اطفال استما قلغ خواستن

تونکنن قوی خذعر وی تاج خضاکن سور نمک

در بجین ایله بوکن اوتلی پرده در چمن

ایتی اولدز سر سرتدرلر کردن بوقیه گلن اچقدو قار

سگ از کسی که گشته می شناسند بخان ابتن آمده اشکار بیزار

دژکزک پاشو نکردیم کند درده غوجیر
اونداوتی از برایش غارغار وات بیرزن
بولدی ساچن کند گیسو بیله ورده دادبا
دوتدی بکرفت بردی کونک پاره کرده بیرهن
چهره اکور چرخ مهر بیند الشدی بند شد
یاتمش اچنه کودرفته اوردی پهلوی دهن
بشمش اولدی پخته شد بوچکدی کل انجام بیت
یاتماق اتهر خوابید دل غار وات بیرزن
چق برو نشو کزکلن گمید ببین اینده کنیت
خانجابدن انجا دیکنن بنه برکومن



غاج تخوق یاتاز یوخیسندا داری کرز مسجد تکلمش کزینز قایندلدی

گرسنه مرغ میخواهد درخوابش ارزن می بیند مسجد دوخته شده بچشم درا گرفت

ها انبی اولکادن کلور من ای مصر جانی
ترتیش روده برس کونکچاک تاپیر هسن
سن کمن توکیمسن ادن ند نام تو چیست
دیبنچن کوبرایم کزلماق ناظر شدن
نجدر حالن چه طور است حال تو سوبکو
هرنه کچمشدر بنه هرکه نشنه کوبمن
بن سونیدیم سنده اوندن شاد کشتم از برات
بوسوز نکلک کبنچن اینچنین شادیلمن
یلغاتا اولسون صرن بادش بکن کوردد خنک
ال بیکیر واصتیدر کوم است ویلپنچ تاب زن

بن نجه باخشم کوزم اغری کوزینه اوقشه ماسون

من چگونه نگاه کنم چشم دزد به چشم نماند

کلجاق باید بیاید سن قاید تو عود کن

کد قباغنه رو باستقبالش بنچین هر من

چو خدا نشدن پریکهنی کوزناچ چشمت (کشا)

موندن اوزکه غرازاین چوخسولمه پرکیپ مزن

دالسندن از قفایش برکوش نیکیدنی

بنتا تورم مینشناسم اکوبی اغز کجدهن

سنکو جندن زور کوردی وای کوجونی (زور) داتوق

چوخ اغردی خیلی سنکینست کوجو زوردن

سند شرکن بو یوکی پایین بیار این بار را

چکینیهن یدی باتمان کش برایم هفت من

هیچ کچی

آقاچ لر ناشتین تربدر سوکد دیر منده بنده

درختها سرشرا بجنباند چه بگوید منهم منهم

هیچ کچی ورچرک اپنا نواده نان را

صالام اودجده کوه انداز مت آتش بیتن

سن خچارت اندن کبک بیرون بیار از وسبو

اینکچهن بهرکاوم صات بنه بفروش بمن

اله برین کنده چونرا اوروه از دجونکیر

یاپ بچسپان باغلامشدن چانه توبسته (ذ)قن

چو شود قوغال کماج کت نان زفته (در) تنو

لیکی الی غازبا مالا هر دو بد چنکالدن

اوشدی چاپید دوی بستر شد قاطی غلیظ

اصنبی کرم و صوف سرده چاموکل و الجن

توخن غاجدن نرا تری قرت بنکود فاطر بهادر

بیرا ازکرسنه چه جیز کرک چه میداند استر کرانت

یاره مایه بلغو بجور یوینی یوغون کودنکلفت

اغنامش سن غلطخوردی لجملغده دریجن

سن بیرسن میخورتو اصتی اصنی کرم کرم

صوق اله سردش بکن یانا راغز سوزدهن

چوخینن اغرز قارن پرخوردی میدد دشکم

بولد ولوبد بادپرکشته ککرا توبرن

باغرقاق صا دولدی کنلدی روده پرکشته فراخ

بوخجیکلدی خواب امد پینیکی ور چرت بزن

بوی قامت قصه کوته کلکونی نا تراش

باشر جکدی سرکشید اشد صت نوشنید لین

بر

فارنه دکلن قشغرد ازخاسنرم یوقصولی دوه اسه بوورار

بنلکش کوبنده فریادمیکند پشت نذارم ففیرا درپالای شتر رطیل بیزند

کپ سهنک باردلقی خم سبو کوزه را

دولدرب وردنبه پرکوده دادی بمن

سن چاغردن کردیت عو چاغرد عو کنید

پشمش ولسون پخته باشد پخر باتمان چند من

تاپ دریاب تاپدیلر جستند تاپدو یا فتیم

تایمادیم پیدانکودیم اتدی کشد وذ برن

## فی اسامی الفسمه ما للاعداد

قد نوام مسبل یک بردوسه باغل و عشر

نافس چهار و حلس پنج معلی رقیب هفت و شش

## فی بحر الهزج

یوقرغنه خان دزمز یوقسه کوکدن یاغر خان سندوسفازان دشمن قاجار باشنه

دشمن دوسراو جاق آر فراهم توددت خان بیارد آسمان ورنهاز خان دوام میکند باین کشتار

محبت رازنی میرا اوزره ستر پنهانی
بجوان هیچ هیچ یکونی که هیچ هیچی نی تنیانی
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
نوا ز بحر هزج کونا شراب ناب نوشانی
کوندن فخر کردی هانی از خون کو نورایاوز
هاموسنین کورمشم کوزلری همش دیدم باعیانی
نسوندر بو چه حرفست این ایتدین سولیدین کفی
مونی کوزلری بلمزسن نوستراین نیمندانی
بنم باشیم دنیم استه سرم بردی وزانویم
بلمبن بن چه میدانم بلورسن تو میدانی

سن اوندن

دیگرمان دارتدقن دارتار چرق چرقی تاش اغردر

دگر اسیاب آنچه بکشد میکشد صد ایش سرا درد می آرد

سن اوندن صونکو کیدین تو بعد از وی همیرفتی
یوریدین خسته کشتی تو قالورساسن قرو دانی
اچلدی بازشد طوزکوردو باخدیم من نظر کردم
کزندی اورنو پچول دبنک شد صحرا الطولانی
طوزه دوشیم بدام افتادم قورتیلا خلاصم کن
دوشسن بلمزدکدن تو افتادی بنا دانی
ندن نکونکیوار نه قبانه نه بیرهن دادم
نبوزکمنه کلاهم اولدی شد چلپا الفی عریانی
اقاردی کوزلری ابیضت عیناه من الحزن
دوتوقدن سن اولوبسن قابوچی کشتی تودربانی

اوبادردی کوچماقر کلندی صچماقر کبیه برن ایلن سرن

ایل بستاد بکوچ کردن عروس بستاد بریدن بگلیم خود را پوشان با ایل

بودین پالنادروی شستی لباسترا صوفی الماکا
داغدین ریختی ستپندوقزل کوردی زرافشانی
سووشمرسن نمیبری بخونکدین چراغی
تیشدین تارسپید یرقرنلوغ جای ظلمانی
ازازادم قیوب کم کم قدم بنهاده سن تو
اوی ایندین اسفلی خانه را کوردی نو نورانی
الرقولغ کند خدمت اوزیچون بهرخود کردن
چه قاصناغ باغلیوبدن انپنه برسبتر پیشانی
انوسنمی چقای میکنی اباتوشلتاقی
تاریتورمش خدادادی بدرسون کوبخودانی

بهرد

قوش قاناطندن کویر استمر کولکده یاتانن چینی اینی اولور

مرغ از پرش کرایه نیخواهد در سایه خوابیده داسش نیز میشود

بقشدی جمع کن یقناق جمعیت چاغر برخوان
الرسانمی قوناقلیق میکنی یاتومهمانی
دی کلسون کوبباید یوزکیشی صدمرد عاج کشته
بواولکه وارا جوزلغ اینو ولایت هست ارزانی
تاغرچلپا قلوری فریاد کن عرنانهارتو
تاپکن اوزنکیدسون علی الله کریپوشانی
پس اولما زسندا قونی بدنباشد ازرانو
برنمه جبه برکی برندرسون بپوشانی
هرا ولزاد وار یازده قوتولور تاغدکم سنفید
کرکمزدر نمیشاید قوتولان اوزدارفانی

هو پين پلاو اولمز ياغسز دوكى كرك كركندادى كركنز كنده

بالاف پلاو نمیشود باروغن وبرنج باید مصرف چیزرا بی مصرف روز

بولونجن زاد كتورسون بهر راحت چيزى بن دادى

اولورسن رنج شهو راحت بلسنسن اكر دادى

قاباق پيش و قاپاق سرپوش ازل لرك بنا محكم

كلور ايدكون چشمث دلاندن سو بكردادى

قلون هر بنر النداوار اى العبد وما بيد

بيكسند لموله بلمرسن بمينداني

## فی بحر الرمل

لفظ تركى را بجو زان كشن تكن ايدكا    وقت شكر ريز بلشد همچو تيغ ابدار

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

انچه كويم از دل وجان كوش دار اهوشيار

اوغر

دوزيرنر بوزيا لاما ايلنن قاره كون بيرام ارمنيه دائى دنى اشندكن

بجاى نمك تخ ملبس بااپل سياه روز عيد بارمنى خالو بكو بخاطر كارت

اوغر كلسه دزدايد يارباش بشكن بمرش

قول ياغلى دست بستر دوصيا خلا كيردا

بربرازينجه رديف بربراستر دوى هم

دال بدال قارغيش خركه پشته هم بفر بن قطار

وار بنچون هستلى ياخشى داياغ نعم المعين

كوليربين ردپاو چلچوره كش جصا

بن ياغدن دوشمشم يعنى زپا افتاده ام

داغلرى كز كوهها سيركن ساى برشما

منماقر هر سوارى يوپانت خشى اسب جو

بنماقر از بهر خوردن اوانى لجم شكار

قارصوسیز لغ قانید زماز قورغز قادین دیدیدماز قیقوچوکه ایله قون صودد

برف نشنیگی نی نشاند گندم برشته شکم سیر نکند کز نان کن جزره نیست

داغیاشی معقل یاتان یرخابکه دیم یکو

کشینان انلو صواهیل دکوشان پر کاد زاد

بنکدلدم دشمشم من ازوبان افتادلام

غانقراز اشلک نکفتی یعنی عرعر کن جماتا

دردیا استلکی کن اکسن ناکرده لاف

اولادیمی صید کردی اوچاقی وقت شکار

چاپیدرسن سنصاقر ای میلکی وا برمین

اوزدلاندی دو بکودان کدسلو رو پرسان

الله برکسکن قلج دردست بکیرند تیغ

ایله ادیمی انچنازد ناغدی اود باریدنار

قشغروب

دیدیلر براغز اغلا یوقینه غالی کلدز سندن سوزشنوار این بخشید

گفتند یک دهن گریه کن ورنه عالم را بخندان ازتو پرسنده هست مارا چندم است

قشغروب فریاد کرده چالدی زد باشند زسر

بولمش اتیدی پاره کرده یلپنک تک چور جان

کردبکوجن دنید ورش چون بخلدی پرت شد

تنگری ازدم علی الله قاچدی بوکود ابنهرار

یخلانلر یاریتین و اکلشانلر جالبین

دزشانلر صف کشان قوشیقنا غیدن مرغزار

سن بنلدین نوچه تنی صازالدی زود شد

کیدی قورتولماق اوینه رفته برد ارالبوان

پریوز دوی مین باشد نباشه سرتاسیر

بولیدی ایلی شد سواره اولی اذلی نامدار

چوخیاشین چوخبلر چوخکزن چوخبلور کوجیومبار قایاقن تاپار

بسیار بین کن بسیار میداند بسیار گردیده بسیار میداند دیگر سخاله می غلطد بیرون شش پیدا میکند

تنکونین بورقینن ای بفرمان خدا

یاش اکدلر نوجوانان اوخکتور ششن برداد

وبیدنابی دیلکن داده خدا وند مطلبش

کدیبی درما قلقاوینه دفنه بردار القرار

استسون سن بخشلیقن کر بخواهی خوب بیت

قولغات خدمت بکن برنن براول شوکتار

وبرد صوین دادا بثرا تاجاید پروند

تاجادر میپروواند تاجاران پرورد کار

سنبشر غاز وات جورک یعنی برابرن خبر

بنلیرسن میکنی دوتقولاغن کوشدار

بوکیجاغ

اینوزاکی دندیشی کوکر یتاباز صوچقوری

سنک را کوششش خوکراوندانش بیکاره بیکاره را بیدا میکند آب کودرا

بوکیجلغ امشبه بزاد بشر چیره بیزی

قونا قموار ضیف لرم بربیک واحد کبار

دیشلرن دندانهایت توکلیند ریخته

غوجلاندن باشقاشیما بیر کیشنی سر مجود

نچه یاشونوار سنون یعنی داری توچند سال

فالمیوب سنچن نماند بهر تو درناق قرار

باغرچاداپی دلش برکند یالقوبیرن فوق

بنین بولداش بد رفیق اقشار ایلانر مثل مار

بنکدکسندیم دلم توریخت یاندیم سوختم

فالمشم بوک الله ای من ماندام در زیر بار

یادِنَن بولذاش اولِنجه بولذاش یاذالِدن کیدَ الَدنغا لاان الی ایل قالود

بایکانه تا رفیق باشی رفیق بیگانه ازدوست میرود ازدوست مانده بنجاه سال می ماند

قنبران سنک سیاو زیر طاشلِق سنکلاخ

یونبُور صریچن کُن قم زنبُلک قلغ زنکزاد

بو بادی زنکید بو یاق زوناس بو یافچی زنکیز

اِکِلی خم کُن کمز براز صاخلاغ کمبداز

تخاقچن بهر خوردن بوزقی بوق ایران دوق

بز کنیچن بهر دوزی ذاربی ارزن اک بکاز

فی بحر الرمل

ای کلِغ با ملا برادر ز با عقل و هوش هان چکو دیمرز بیهتر و چیچوچر جمو بش

فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات

همچو بلبل در نوا بحرد مل خوان با خروش



بسن ذالیه من دالوه منذ ز برذ ز باشما قند چو رسون دیر مند قوزحن

بدرا بوپشش سوارشو پشت سوار کن بکاست کفش را اگر برگردانی میگوید از من میرسد

دامودن قورتا زماقر بهر خلاصی از جحیم

سوزلو نمه وِذ قولاغ بر حرف هایم ده توکوش

المای فیچن اشغا بو از بهر حرکت کار کن

سنقار بچن چو خچا المشما بهر اشکم پُر مکوش

سن سوزیش اندن بپرس از وی دیر مینکوید او

چوخ اکِد لر قشغر قله پر نصیحت با سروش

بن یازارم مینویسم بوز ماسن محو ش بکن

ای اوتا نماز بنجیا چاخر شراب اچمه منوش

قشلوی قوزاقا و لوبد زحلها مر فوعتر

در تجکسن میبطپانی سن ذانِشمه شوخموش

کوسه‌نڭ ساقاللنه کلن توبقاره سقالی کورک حلوا حلوا دیکن اغز شیرین اولماز

کوسه را ریشش کسی بخندد کر سیاه ریشش باید حلوا حلوا گفتن دهن شیرین نمیشود

[illegible]

اوزی اچقدر اونون ای وجهها مکشوفه
تنکری‌چون مرخدارا یوم کوزن چشمت بپوش
مونجه قورخسون تاریدن قید بکتر ترسه ازخدا
قولغه ازبهر خدمت چونچه الشدن پاکوش
دک اولاسن بخشلوسن تاشوی باصاحب‌الجنان
باش بیاش ایسر دبر چیکن بچیکن دوش بدوش
سن انادن کوردی باور اینا بو باورنکن
بو قصولم چین ندارم بونکین بیمسیز بوش
بزنتانیندام سنی ای مرتشنا سانم توا
باشدیا غرز سرتاپا بزن فاجر بپوش

تای بو

کورنسز کورنسزه کورنسز دیمسه کورنسزن اغزی چادار

بچشم به باچشم بی‌چشم نگوید بی‌چشم را دلش می‌رنجد

تای توشونی کرکنن باهمسرانت راه رو
تایلرن قینه باهم مثلهای خود بجوش
کورد سودی دید عاشق شد بونجی ملتمس
کوسه کوبنید کلور اوزنر هیچ ایدبجوش
بوخوبنی دار تیدی اونی انجوابش وادر بود
دنج راحت یاتدی خوابید کردی بونجی دید دوش
سوکنین معشوقه‌اش را قولتوغنده دبغل
ایلوب بیدار کشتند چقر قیله باخروش
اینکن چولدن کلور کاوت زصحرا امد
امجکن بیتنا اورا دوت بکیرو صاقیدوش

غوجین طاشداشی اکدیتن بال یمه آقاجن اجندن قرت یتی

باپر  سنگ کلیش  باجوان  عسل  مموز  درخت را  ازتونیش  کرم  مجوزد

قونیا لاییچن قاله بکدار بهر نچراش
نیچه طابجی چوخلی صاقما چند چکر بومدوش
اپچه سنه سن یول ندار صات انک بهر فروش کاو
المادین صاتما قله نکوفته بهر فروش
اغرین اچق دهنت واز اتدن اوتی بهر گوشت
قوی بچاق بوقازنه بکدار چاقو بر کلوش
اغربلقچن بهر دندی قوراغن اماده
هی یشلک کدو سجان ایکوبر وبر کیرموش

## فی بحر الرمل

چادره مشد معصو بایار ماده هرنما  نیست غیر ازدنی چها فیریاد اسن از صباعا

فاعلاتن

قونیشی کزلین شامنزفالور اوبناش کرزدین ادنسز فالور

بهما منتظر شدن  بشام  میماند  رفیق  منتظر شو  به شوهر  میماند

فاعلات فاعلات فاعلات فاعلات
هرکه جوید غیر ازاین هرگز نمی یابد امان
کل ماقی ایچن بهر رفتن قوراغ اول آماده شو
دورمسن استاده خنداولانلر غالیان
بورده اوتراق بلسون اینجا نشیمن کوکنی
چوخلی وار بسیار هست بولورانلر راهزن
اوتوررسن سنقیم دوت مینشینی سنجت کیر
رشوه در توکشتی یعنی یلکان بادبان
اغلادیم یاربکچه من گریه کردم نصف شب
اولمشم اوسنز اشکسنز کشتم بیجا نمان

اینش قولاینیز کلنند یالداوادیش چحارز دوه اوینیاینند قاریناغا

کار نارست وقتی که آید فالوده دندان میکند شتر دروقت رقصیدن برف میبارد

اوزنا یننده پیش خود کوچ زور وزنسوکرزنی
فالمشم بن ارالغنده ماندام اند رمیان
ات اینینن سا واشوواشنک ارالغده لور
اسبها میجنکند ومرد حمار اند رمیان
بن سننجن نیلیم من از برایت چونکنم
کل بنیا وکد برو اکلش اوچی واکونجوان
بنکه کلدم بوکچن کون جنت یوما ماضیا
کلما دین سن نامنده تو بوده قال اینجا بمان
یوکلری چاب بارها باز کن اخدن بجوی
کونیشوار بین چر دارد جوخ اغرخیلی کران

الالاغ

کون ایاغه ظاشد کز اخدازان تا بار اکسنین کوز قازمه

کردش کن یارا سنک میخورد جوینده یابنده باسوزن قبر مکن

آل الاغ ور دستی وپازن سن تیز اول توزودنابل
سرده کلده ایدیلر هی کرده امد فارسان
دورکدک پاشوروویم سوکدک هی کن رویم
دورمالیند بیله بورت استاینیست هیچو مکان
قاچ قوتاز بکزیر وخلص اولدلر مینکشند
ارازون کزکز مثل ولسون کرده هی وداننا
کوکدن از زیشه کوکرده سبز شد یارپاق بزک
وردن صوسن نداده اب صولده شدخزان

طریقهٔ خبر کرفتن از مسافر و...

الیهی حسن ودوده صبر نا صنع افرح
سیری انکی دنبل ونکارا آنکدر عفر

دوکیر دیدلر بونبون نیه اکر یدر دی دی ها رام دز دز

بستر گفتند گردنت چرا کجاست گفت کجایم راست است

سر تبنا از خود کن بو چوخلی عشاق خیلی تر
اسلانوب خنبیده شد سفرکه چون قندان

## فی الاعداد الترکیه

بن بار آدم بکشما بجه چند — خوخلی سوله بر بکوا جسون بابنده داون
بر ایکی اوچ درت بک دو سه چهار
بیش التی یدی پنج و شش و هفت و بل بدان
سکز طوقوز اون هشت و نه و ده شمار
اکرمی و توزاون بیست و سی و چهل بدان
آلتی و آلتمش و یتمش پنجه شصت و هفتاد
بر یبر سن یکبیک تو یاز اوچی بنوبن بخوان

سکن

ایلان هر یانه اکری کیدسه اوز یواسنه دز کیدر

مار هر طرف کج اگر رود بلانه خود راست میرود

سکسن و طقسان یوز بیش نود و هشتاد کو
صد تو را میزان شد بن لفا خفظ جملتان

## فی بحر المضارع

فی نیا نابالاکه ها ر و فیر عنبد — عهد قدیمه را بربط عهد جدید شد
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات
بحر مضارع است که از ما پدید شد
چلک قعشر و عه بر نو بکش بیش رد خو بخود
ایلک ناتو دوغرا ماج اولدی تو بید شد
جو خنو کمه صو نیادم تراب شابجور
اولدی صولی ایکی ارتیدی مزید شد

پلاوبیننگ یوغونی یوغنینی یز بلکه بر نکه

پلاو جوزرا　کشش بجوز　که جوزرا　کشش مجوز　انگه بداند　یک لقمه

آل ضال نجارت دست بیندد ان بر و بیا

قاتوق یوغورد ماست اغارد سفید شد

کزلرکدو بدچقور چشمان رفتر کود

ناکوک مریض و آنا ماز اولدی بلیند شد

بن من سنی تورا سنادیم کوردم امتحان

کولن دمرلک اولدی دلت چون حدید شد

باللن دلوب طلوق ز عسل پر شد است اخیک

توک توک بر یز بر بز کا النده جزید شد

سن نرلوی انودما تومبر مارا زیاد

ایلیغ ماهیانر کسلدی برید شد

[illegible]

بزرم کلن بزدن قاچار اوزین دونار کوتن اچار

دا عروس　ازا　بکر بزد　روشیا　بکرد　کوشا　بکشاید

[illegible]

کن چخدی باتدی شمس طلوع و غروب کرد

ای ینکلنمش اولدی قمر چون جدید شد

یوقوش انیش بالا و پایین صوقماج ذیل

کدیی برفت و کرمدی کز ناپدید شد

ویش دین جیر طناب دکون ور کره برن

کل کل بیا بیا بر کشتی شدید شد

بر زانه یکطرف قوی قازچاه حفر کن

قازما مکن صواب کوندی پدید شد

فی بحر الرمل

وار هست یوق لاغیر ازتیقیل خدا له　نعت بعد انبیا هستند باجمال کوچک

[illegible]

کچی بن الومی چاتنده چوذارن دکنکنه سر نشر

برزا مرکش وقف رسیدن شارا بچوبش خوشرا می ماله

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

مونی این تزدولاند شوسریع الانتقال

وارکونکدر هست اصل نمدرد ماهیتی

بورده اینجا دبلمشکده قیل است وقال

برلغ اولمز وارده نفی است وحدت در وجود

ناشقا اوندن کولکه تک الا ازو مثل ضلال

اول هاچان کزدنمش اولدی هو متی غایب الله

هامسنه کوکزدی اوزی کل را برخویش دال

چخدیلر یولدن بخن پیرو نشدند از چرا

بر بونون تک یوخدری بک مثل این نبود دلال

وزارسن الوزکشد یرسن کدنز مشه چاقالسز اولمز

بیزلی تو می برد روی میکوئی نیرود جنگل بی شغال نبشود

اوزکینه دینه یعنی بکنه ذات او

چالیشانلر چاتمیا جاق کل ساعلون تیا

یول اوزاق چوخ قورخلی ره دور خیلی زرسنا

اوچماقه هر پرندین اچماقول نکشتا تو با

بلمقا اونچن اوزید علمش عین ذات است

کسه چومدی غوطه خورد ایدی فنا اندر ضلال

تا دبیلو ناخشی سین الله اعلم بالصواب

سن دانشما تونکو اول ناش بلیلک بینه لال

هر نکمو ارقور تولاند کل شی هالک

تنکری یعنی خدا وند اول قونار ماز لایزال

فرتدن قورخان قوین ایلمه بلمز قورخان کزه چپ دشر

از گرگ گوسپنکه ترسد گوسفند فراهم نمی آید رمسان چشم را پوشش می افتد

[illegible]

هام ازادة واتعددن بر کل اشیا قادرست

ازچوخ جزنی وکلی سوفی المز بی سوآل

کوك یارلماق بتشماق یعنی خرق التیام

بلماقون ازعلم توکم چوخ چقرما پرمثال

هر نه استر اول اتر انی یفعل الله مایشاء

نارادرمی فرنیدا زعد عشر المقال

جوهر واین و متی وضع واضا فر کیف وکم

عالم اکوان کلا ملك و فعل وانفعال

قاتمه قارشق یول اکلمه تو هم ره کج مشو

ازخالان امداد کیم و دالدان یول را ضلال

مجتهد

برنالتابدی دشدات فیقوسنه قلجیلك اوکون تمیش کنبولا ماقاوکرز

یکنفس یاد کرد افتاد بی بلاکش قلیچ کری یاد نگرفته کون جنبانی یاد مجگیرد

مجتهد اول یا مقلد از ما یول کمره مباش

ابترنسن میکنی کم مقوده اندر خیال

نچه زاد در چند چیزاست سن اوقرا اول دور شو

پیس یولداش بد رفیق و چوخلی دو تقون بر ملال

چوخدا انشماق بر یکفتن چوخین یغنی اکول

هامسی یامان کلهم بداخری یوق بیمال

ال بنم اتك سنو دست من و دامان تو

چقمه یاد بن کیجه لر بیرون میا نصف اللیال

چمر مشدینکنی یالاز دا واستبین

اولیر چاقالکمن مینا الدا و مثل شقال

ینکی یارداق صوق صواچیکم کلدی هیلکی ایسکلنسدی صچمکیم کلدی

تازه کوزه سرد آب آشامیدم آمد همانا که گذشت ریدنم آمد

کستَرنَ یل بلمیا نیچون رهنما بهر عوام

سن کچرمه اول یوزکدین تو مکن اخطار بال

قاما چند کوزلوکی خیره شد چشمانشان

قاشقیاغن صالیان اتا اچیلور بد سکال

یخشیلرا ردینجه کد پشت سر خوبان برو

اقچه یرینه جای پول توکمه مریز صاحبی سفال

بوبریندن سن غایرا زینکد بکرکن تو سوا

بو حرام و بو حلال هذا حرام هذا حلال

دنکولدن از تردل اخدار و در جستجوا

یخشیلرچن ینکی ای تک بهر خوبان کالهلال



پیتراغلار نیمرا اغلار زیبین غار قلار جوقیبی ترقلار

میخورد میکرید میخورد میکرید کم میخورد لاغر میشود پر میخورد اسهال میکند

چوخلی یاتما پر مخواب ایل اویان بیدار شو

یوخی اقرخواب سنکین الی ایل پنجاه سال

کچدی یا شوندن گذشت ازشن تو سوله بکو

سن نیراتدین تو چه کردی یتمش ایل هفتاد سال

اوزاوزینه خود بخود در دیدی برچید خورد

غالدین تاقیش اناغنن سر بدی کردش یامبال

اودیلی باش بند یدیم پوشید سر من کشام

تاپمادین پیدا نکردی الن سور دست بمال

اغرماز باشونک نمیدد درسر بیچن چرا

تاغلادین بیستی تو بزکر باس یایلوق دستمال

کچی کچی آیاغنه قوبون قوبون آیاغنه تخوقن جومینی بربومرته

برزبچه یش گوسفند گوسفند بپایش مرغرا جوجه یش بلنم مرغ

اویمسن کول خورده دیگمز نمیا ر زبدان

تا تیمسن تیر دفته کچدی گذشت و ایل سال

تا سبولسون کوزلونک اعمی شود چشمانتو

طاش باشه سنک بر سر کون او چشمت بیال

دور آیاغم خیز برپا باخ بنکر کوزنی بین

هر کسن جیران کبی رم کرده مثل غزال

هر دولانان توره نور کل تغیر حادث است

دولا نور تغیر دارد ای بلبحی با کمال

چوخلی یرلو کزمشم بسیا جاها گشته‌ام

دشمشم بند اغلوه افتاده‌ام اندر جبال

کدسه

دامه دامه کول الور داده داده قور تولور

چکه کنان چکه کنان قطره قطره آب میشود چنان چنان تمام میشود

کدسه هر کیم کردد و دهر کسی ز بیتول راه راست

اولتا یار بیدا کند باشد جالغ جاه وجلال

داغلبندا واشیکیم کشته‌ام خانه خراب

یوق بنجین لینلی غادوات اشاق اهل و عیال

هیچ کیشی دوت ایلمی با رجلا خذبیدی

دشمشم بن چولره افتاده‌ام اندر ضلال

البحر الرمل هو مجموع مما تبوا من فیه بما الطرب

ای در ای کوش بزم رمز عرفا مال آمد پدید حکمت افسانه زجو در محفل کفتن شنید

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

کوی در بحر رمل تا زان نکردی نا امید

آت طپکنه آت دزر اشلک اشلرات ییر بوذز کواردز

بکد اسب آب می‌آرد خر کار میکند اسب میخورد اینست که هست

تاشقا چرتماق ها چا قاچن سردواندن تابکی
غوجه لاندی پیر کشته بوی بوکلدی قد خمید

یاخشی قولغ ایتمش اولسون خوب خدمت کریکی
بکنولر میپسندند اوزون اق رویت سفید

اشتمیش اولسون بالغ صاوو صووو سوکوت ورز
ارشما خواهید تاهی کون باب ستر زنبند

هرنه کردن زادیاخشی هرچه دیکی جبر خوب
سندن اورتری اول یاداندی از برایت اورید

یوخادی دوندین بورون تا لاکرفتی انفرا
ایمدین قولغ نکودی بندکی سانجدی کرید



قارشه اوندشی کولکدر ادنندر رشید بردی براشد

مورچه در خانه اش شبانم طوفانست استمعت رشید بکت بکو بکم بشنو

کسه قاچسه تازیدن هرکس کریزد ازخدا
قیقودون ازفکر و غصه اغرکردی دردند

توره تورسص بیشود حادث صدکزلابا
داموده تویی سفر وار می داخی هل من مزید

یاندره جاقد رسیی خواهد بسوزاند ترا
جمد کن اولسه دیر جسمت کو باشد جدید

اوزاوزاتدین اوزوده خود بخود کردی بجود
ابجماقن اولدی برک یعنی عذابت شد شدید

یانسه اسکی کونسوزد کهنه اوده توی نار
چکدیرلر میکشانند دیر جلد بیکی جدید

کونر کوزم پیری سنر دوه غایرزا خدا زماطاشقوی استه

هرچه دیده شد چشم داوست مجوز برای تو سنر درست بیکنه بچار سنکنه برو بنش

اسکلنبی کهنه شد بوکودکل این بال نیست
بنکدن ازتارکی سون او بنیور بازی کبند
سودیکم بارم سنون ازدونجر از پشت ستر
بنکه کلدیم امدم بابرام کنند روز عید
اغلاما قلقلر نچند کرنها از چیست
ارک اچنن سونز از توی دل شادی کیند
بولصقنی زادیمز سنخت بیمیج چیز مخور
صیحدیدی بید و خورد یدی صیحدی خورد دید
صار سفال ز دد دیش یکه برون کند دماغ
اندالادی بالیدین سک قساپا ایشرا دبید



قرقاولکی باشین صوخوب کوله کرابه سندن اتری یوق

مثل خروس صحرای سرش را طپانده بهوطه از عقبش جنبر ندارد

قاربنی دولدرنو تونن اشکمش برکن بندود
باشنی کسمک کرک یعنی سرش باید برید
کزنی دشسون اوجنه چشمش بیفتد بر کفش
بوخ اباغدنی پا باشدن ورر از سر زنید
کدنی اشکه اش وا دیکدی رفت بیرون کار داشت
دانیدی حاشا کرد او سوزده دانوز حاشا کیند
کلسون السون اوزبا او زاید شود او روبرو
اوز قولاغنی اشندی او بکوش خود شنید
داغ دبند در تر کوه او دیلغده در چمن
سری قو بونلر کله اغنام او بلیری میچرید

سن برکشی بن برکشی سنک نه بنمکی بنک بری لوری دریلور

تو یکمرد من یک مرد از تو در تو از من در من یکجا بمیرد یکجا زند بشود

کسما فقنه بهر دبجش ودمش اقچه داده پول

بوسری یک کله قوبون کوسفنک خرید

سن کترمرسن نچون یعنی نمیاری چرا

دامجی دامجی قطره قطره دامجلاردی میچکید

اولدی ذا شقون کشته طغیان چایلر ای رود خانها

اولبا غین چمردی اوپاچلرش بالا کشید

ادم ادم کام بکام و کچدی چای بکذشت رود

قاچر قاچه کلدی چادی دودن وا امد رسید

اسنی بوران عالی یشاق دو لحاف و زیرتم

بومبالاندی بوخوکردی غلط خوردی خوب ادند

بوخنکردم

یا غمسونده کرلده اکری دوت توکمه سیجان صودکن بهنر فایده سی وار

اگر نباری صداکن کج دار مرز موش را شاشش بدریا نفعی هست

الماء من بعد الثمار

بوخنکردیم خواب دیدم بورکنن تعبیر کن

چولده درصحرا ایلان سانجدی بنی مار کزید

ات بوکوکنن وارلقدی اسب تازی دولت است

کورمش اولسه بختی کردی دید باشد بخت بد

وار سنونجن چوخ قازانج هست از برا خیلی سود

بورمشیم تعبیر کردم کوردکینی انچه دید

صو ایمشلردن صور الماء من بعد الثمار

چوخ امان بسیار باید کمک کورک باید

ینکلر دا دلی اولور کل جدید لذة

از زاق یرات قوری کمتر بجوز لحم قدید

آتشکه دید یلر کنده بنجراقا چکدر سن دی دی برزدن سور

بنحر کفت شد دروز چند فرنج مسروی کفت ازسوک بپرس

پیر قباقچن سنا خویشن سپرنعم ایرکن سندین پیشیبا بکید

هر کون بوزاداشا هر دفعه بکچیره بجور

کچسه سوز بلیور کونکلدر دتعیین کنید

قانون ال لسون دور خونت بکیرباشد لال

اولسه پیرغار غلیش اتون باشد بد نفرین کنید

طریقه چاپرو اسکه نمی نوسیر افزد اسو چاپروف

یعنی چاچسبد ده کم کوکمی جسید اسکه

انیمش اولسو سو بیمنک کوکبید شمثل من

چو خفتار انجن کر مسوز بسیا نقش دیدید

قودی پس خوما قابو بد مکن بو یورز خلی اورزا کوبت کنید بعید خلی

التنه

دانا بویر جلی یومز دلیه کنده بارام دلیه یل ورد آلنه بیل ور

کوساله بزرک بشود جاش بزرک بشود مرد دیوانه را هر روز عید بدیوانه یا دیده بنخش پول بده

التنه صا لسو کجیر زبر کوراندر بو یکچن سنی کونک ایبطر آرزوجوید

بلسه اول قارنند کن لو علم ما فی بطنک

حرکه حرکه رم کنان هیچ انا ماز شخص بلید

فینا فند قوریلو از چنک مرکشته خلاص

کوده بوی کوتاه قامت کزی آق چشمش سفید

بدنصا ابد دلبرا کوپس ازهی

همه خوبا کدا اند شبر چیل تو شاهی

فی بحر الهزج

مفاعیل مفاعیل مفاعیل مفاعیل

بخوان بحر هزج هر چند تو با شوکت و جاهی

بتم با غم کلسو اکو تو پیش قیزابی

النه کن قوق خدا ز زیر بلکیلنغ بار وم

اشتك غانفرنده ايتون باشی غرز قرت غارينده كوبكين كلنجی اولور

خر وقت عرعر سگ را سرش درد میکند گرگ وقتی که پیر شد سگ را مضحکه میشود

كوپك اوغلی پدرسك يوخ يمه ايكنه مخو سن تو

كمنوارد كواداری سن اوكدن نوشده باهی

اچقلاندن غبطكردی نجن صحچد چرا بدی

يوراولدی خسته شد اصوراد كوزبد

يمانلق بد الدسون كزكینی نو بخشلق جو

سواشو ميكند دعوا باشینی سلكین باهی

هله هیچون نمیچن دوكوشر بجرجر میجنكد

كری قالسون عقب ماند بله قورنجا چنین واهی

نمیچن ال كوتومز سن چرادست نمیبدر

بنده سن نراستر سن بمن بركوچه منیچو اهی



كوپك جان قیقوسیدن كه حركة اصورز صوقان بمشم اچم بجن كوز

سگ از خیال جان كاهی پارس میكند كاهی میگوزد پیاز گوزده ام درونم چرا میسوزد

باشین ازدیم سرشرا خوردكردم كید كمین كن تو

چنین مشكل چاش اما مضطر شود وریل بده را هی

یاریفندقان اخدی ازشكافش خون جار شد

الداردیم چنان من میزدم بولاندی شد را هی

بوكن امروز دونن دیروز اسرانكن پیرون

بوایل امثال بلدن پارسال برای یكماهی

اونوردیم كوردیم وپاندیم نشستم دیدخوردم

كیمی كشتی دهر دریالیه موج بالغ ماهی

اچلدی بوزكم هامچن دلم واشد لاجل الكل

نوشتم انجرا باید نكردم هیچ كوتاهی

علیبی آیلن عنبجر صوقانی بیز ذر دجر کجی بن قوتری بولاغن کوزید صوچر

جب بابکند جبناک بیازرا میجوزد دروناک بزجرب دار چشمه را ازجنبش آب میجوزد

قد تمت هذه النسخة الشريفة الزكية
التركية منضمنة على النصيحة والموعظة
والتأديب والعرفان والمجاز والحقيقة
والحكمة والطب والسلوك في اوضح
الطريقة النبوية والائمة الاثنى عشرية
في العشر الثالث من شهر ذي القعدة الحرام

سنة ١٢٨٥

یمشن یاخشن مشده چاقال ییتر یارمدق اودین کونسز اولدیق بو بو سدن

میوه را خوبش درجنگل شغال میجورد خبر نبردیم از اتشش با چشم شدیم از دودش

اچغی اقچه‌ر قازانر بخشی اکن یالغوز پاصا تادی برایند باغلاسبرنو یاندچای

بول‌را بول جمع میکند خوب جوان کل با میزند خدا از بکطرف اگر بنده از یکطرف دهکند

شکر [illegible]

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| اورماق زدن | اوصرماق گوزیدن | اینه‌ماق بوییدن | اشه‌ماق شاشیدن | اچماق نوشیدن |
| اوپماق بوسیدن | استماق خواستن | اکلماق خشکیدن | اگلنماق نشستن | اکلشماق نشستن |
| اوتورماق نشستن | امکلماق زانو زانو رفتن | اوزاتماق درازکردن | اغنه‌ماق غلطیدن | اولماق مردن |
| اولماق شدن | الماق گرفتن | انماق پایین آمدن | اندرماق پایین آوردن | اچماق واکردن |
| اوقیماق خواندن | اغلاماق گریه‌کردن | اورتماق پوشیدن | اورتندرماق پوشانیدن | اویاندرماق بیدارکردن |
| اویانماق بیدارشدن | ایلماق بهوش آمدن | اوزنه‌کلماق بهوش آمدن | ایلدرماق بهوش آوردن | اپارماق بردن |
| آزماق خوردکردن | ازماق کم‌شدن | اوزماق شناکردن | اوزانماق درازشدن | اشیدماق شنیدن |

هامنه ایشجرز بزه چاقال نادة یاریجن قدیه دنیجن

جمه سک پارس میکند با شغال به بیگانه تا لطف بقوم تا به

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| اشتدرماق شنواندن | انانماق باورکردن | اناندرماق باورکردانیدن | اسنماق وزیدن | اصماق آویختن |
| اصنماق گرم‌کردن | اودماق بلعیدن | اوغرلماق دزدیدن | الداماق بازی‌دادن | اوتانماق حیاکردن |
| اقارماق سفیدشدن | ارلیدشماق پیش‌افتادن | اوکماق لاف‌زدن | ارتماق گداخته‌کردن | اخدماق جاری‌کردن |
| ارتماق تمیزکردن | اونتماق فراموش‌کردن | اولاماق شکارکردن | ایرماق سوارکردن | اشلماق کارکردن |
| اصلاماق ترکردن | اصلنماق ترشدن | اوینماق بازی‌کردن | اورنماق یاددادن | آنماق فهمیدن |
| الماق کردن | الماق پختن | انجتماق رنجانیدن | اکماق کاشتن | اکدرماق امربکاشتن |
| اخداماق جستجوکردن | برنماق فاخرپوشیدن | بارشماق آشتی‌کردن | باغرماق فریادکردن | باصدرماق دفن‌کردن |

کچین کدز غاجین کلوز چودارن کولی اولسه نکدن پنذ دوناز

خورنده میرود گرسنه شده می آید بشبان دلش مابشد از بز زر چیز میبکرد

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| بزرتماق<br>شبیه کردن | بکتماق<br>پسندیدن | بزرماق<br>شبیه شدن | باتماق<br>فرو رفتن | باصماق<br>چلاندن |
| باجارماق<br>پروریدن | باشارماق<br>کار ز دست آمدن | باترماق<br>فرو بردن | بولاماق<br>بهم زدن | ایلماق<br>کردن |
| بولماق<br>قسمت کردن | بوراچماق<br>رها کردن | باغشلاماق<br>بخشیدن | بویورماق<br>فرمودن | باشلاماق<br>ابتدا کردن |
| یایدرماق<br>قسمت دادن | یایلماق<br>قسمت کردن | بلکرماق<br>تعیین کردن | بورجایلماق<br>قرض کردن | بوکماق<br>تا کردن |
| بشرماق<br>پختن | بوزشماق<br>جنگ کردن | بولماق<br>فوت کردن | چلماق<br>پاشیدن | چکرماق<br>دل بهم خوردن |
| جالاماق<br>ریختن | چالشماق<br>سعی کردن | چالماق<br>زدن | چاغرماق<br>خواندن | چقرماق<br>فریاد کردن |
| چکماق<br>کشیدن | چینماق<br>جاییدن | چورماق<br>برگردانیدن | جوماق<br>غوطه خوردن | چالشدرماق<br>بهم زدن |

مع الباء

بندن چخذی سامان خازالنه کوجه ورده ورده چخار قاران یاهای

از من بیرون رفت بکاه جوانش هرگه سخاله بدای بدای بیرون آید جفت دلک مسی

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| دوکماق<br>کوبیدن | دیماق<br>گفتن | دیماق<br>گفتن | دانتماق<br>گفتن | دادماق<br>چشیدن | مع الدال |
| هشقرماق<br>سکسکه کردن | هادلماق<br>متوجه شدن | هادلدرماق<br>متوجه گردانیدن | هوخرماق<br>نفس دادن | هوکراولماق<br>رام شدن | مع الهاء |
| هایلماق<br>صدا کردن | هایلندرماق<br>امر بصدا کردن | ورماق<br>زدن | وردرماق<br>امر بزدن | ورماق<br>دادن | مع الواو |
| وردرماق<br>امر بدادن | وازاتماق<br>جستن | ودفرماق<br>ریش شدن | وزقرماق<br>ریش کردن | وانقلدرماق<br>شعر اطفال گریه کردن | مع الراء |
| زنقلدماق<br>صدای گریه سگ | زنقلدتماق<br>متعدی | زنکلدماق<br>ایضا | زقلماق<br>نالیدن از مرض | زقلتماق<br>وادشتن باو | مع الزاء |
| خرکماق<br>رمیدن | حودماق<br>پیش افتادن | خرماق<br>عف عف کردن | خرماق<br>چینه کذاشتن | خودرماق<br>با غیب اندوختن | مع الحاء |
| طیانماق<br>ایستادن | طوغماق<br>زاییدن | طوعماق<br>تافتن | طوغدرماق<br>امر بتافتن | طولدرماق<br>پر کردن | |

بیکوردن اتونک دشنه یاخماز لق کردین یمک داخی نه دیمک

بزرک داده است بدندانش نگاهی میکند دیدی خوردن دیگر چه گفتن

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| طاغتماق<br>پراکنده کردن | طاشلماق<br>انداختن | طوغرماق<br>ترید کردن | طارماق<br>شانه کردن | طارادرماق<br>امر بشانه کردن |
| یازماق<br>نوشتن | یازماق<br>شکافتن | یماق<br>خوردن | یاتماق<br>خوابیدن | یونماق<br>تراشیدن |
| یوکرماق<br>دویدن | یاپماق<br>کردن | یاپشدرماق<br>چسباندن | یارلماق<br>شکافته شدن | یاندرماق<br>سوزاندن |
| یاقماق<br>سوزاندن | یدرماق<br>خوراندن | یاره‌لماق<br>زخم کردن | یوماق<br>شستن | کتماق<br>رفتن |
| کلماق<br>آمدن | کلماق<br>خندیدن | کرماق<br>گردیدن | کزلماق<br>منتظر شدن | کزلمک<br>پنهان کردن |
| کزلنماق<br>پنهان شدن | کرتقلماق<br>عقب ماندن | کرنشماق<br>خمیازه کردن | کرماق<br>دیدن | کرکیماق<br>آرزوی شهوت خودرا پیدا مالیدن |
| کبرماق<br>ورم کردن | لبرماق<br>نقش دادن | لاخلماق<br>شل شدن | لپلاماق<br>موج کردن | لبلندرماق<br>موج گردانیدن |

حرف الياء

حرف الكاف

حرف اللام

داز بلسه اوز باشین بخشی ایلر یوکرن ات ازپاسین آرتزد

کچل اگر بداند خود سرشرا خوب میکند دونده اسب جوش را زیاد میکند

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| مرلدماق<br>صدای در اوقت خوردن | مرلدتماق<br>وادشتن باو | مرکلماق<br>چرت زدن | مازرماق<br>تند نگاه کردن | منماق<br>سوار شدن |
| منگزماق<br>سوار کردانیدن | ملماق<br>صدا کردن گوسفند و گاو | نیماق<br>چه کردن | نیتماق<br>چه کردن | نیلدرماق<br>چه کردانیدن |
| نارلدماق<br>نعره زدن | نارلتماق<br>وادشتن باو | سندرماق<br>شکستن | سولماق<br>گفتن | سوکاق<br>خراب کردن |
| سوکماق<br>فحش دادن | ساغنجماق<br>گرندین | سوندرماق<br>خاموش کردن | سبرماق<br>جارو کردن | سورماق<br>مکیدن |
| سرماق<br>هی کردن | سوشتماق<br>جنگ کردن | سوماق<br>عاشق شدن | سرتماق<br>مالیدن | سپماق<br>پاشیدن |
| سرماق<br>صاف کردن | سریماق<br>کشیدن | سریشماق<br>لغزیدن | سرسدرماق<br>لغزانیدن | سونماق<br>شاد شدن |
| سوندرماق<br>شاد کردن | عاصغرماق<br>عطسه کردن | عاریماق<br>از چرک پاک شدن | عاذتماق<br>تیز کردن | عاجیماق<br>گرسنه شدن |

حرف الميم

حرف النون

حرف السين

حرف العين

اي مشددن كسب مشنون خبري يوخ بورني دينيدن سيريه

خرس از جنگل . رید و جنگل را خبری نه دماغ را از یخ مبر

حرف الصاد

حرف القاف

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| عاجماق<br>رسیدن خمیر | فنجرماق<br>فن کردن باغ | فنجرتماق<br>فن کردانیدن | فرلدماق<br>چرخ خوردن | صیچماق<br>ریدن |
| صوخماق<br>طپاندن | صقماق<br>فشردن | صارلماق<br>زرد شدن | صوغوتماق<br>سرد کردن | صاخلماق<br>نگاه داشتن |
| صویماق<br>لخت کردن | صوصماق<br>تشنه شدن | صاتماق<br>فروختن | صریماق<br>پیچیدن | صاقماق<br>دوشیدن |
| قوجماق<br>بغل گرفتن | قوخماق<br>بو کردن | قویماق<br>نهادن | قلماق<br>گذاردن | قاچماق<br>دویدن |
| قزارماق<br>سرخ شدن | قارالماق<br>سیاه شدن | قالخماق<br>پا شدن | قورخماق<br>ترسیدن | قوپارماق<br>کندن |
| قالدرماق<br>برداشتن | قورتلماق<br>خلاص شدن | قورتارماق<br>خلاص کردن | قابلماق<br>جابجا کردن | قاشیماق<br>خاریدن |
| قردالاماق<br>بهم زدن | قیزرماق<br>برگرداندن | قیندرماق<br>جوشاندن | قشغرماق<br>فریاد کردن | قزدرماق<br>گرم کردن |



اوزن ایدی اوزوه کلی سبدین کزوه اوزنی یخلان اغلاماز

جوزت کردی بجوزت خاکستر را پاشیدی بچشمت خود افاده گریه ممکن

حرف التاء

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| قارشلماق<br>وجب کردن | قاپنماق<br>کشتی گرفتن | قرماق<br>گسیختن | قرلماق<br>گسیخته شدن | تکماق<br>دوختن |
| توکماق<br>ریختن | تالانماق<br>غارت شدن | تالاماق<br>غارت کردن | تاپشرماق<br>تسلیم کردن | ترپنماق<br>جنبیدن |
| تاپماق<br>پیدا کردن | تاپلماق<br>پیدا شدن | تانیماق<br>شناختن | تانیدماق<br>شناساندن | تولاماق<br>انداختن |
| تولانماق<br>انداخته شدن | تپماق<br>طپاندن | ترقلماق<br>غلطیدن | تپلماق<br>طپاندن خود | فهرس<br>کتاب |
| [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] |
| [illegible] | [illegible] | الباب الموعظة | الباب النصيحة | [illegible] |
| [illegible] | [illegible] | [illegible] | الباب الحكمة | [illegible] |